

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára. Társaszerkesztő: Buday Barna az OMGE. titkára.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.</p> <p>Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
---	--	--

Lapunk megszerezhető:

1. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületbe való belépés által, mi a tagsági nyilatkozatnak aláírása és az egyesülethez (Budapest, IX., Üllői-út 25., I. em.) való küldése által történik. Egyesületi tagok a lapot évi tagdíjuk (20 K.) fejében ingyen kapják.

2. Előfizetés útján előfizetési ár:
egész évre 20 korona
félévre . . . 10 „
negyedévre 5 „

Az előfizetési összegek a „Köztelek” kiadóhivatalához (Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. földszint) küldendők.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1900. február hó 28-án d. u. 4 órakor
OMGE. Törzskönyvelő-bizottságának ülése.

1900. március 18-án d. e. 10 órakor.
Tejtermelők orsz. egyesületének közgyűlése.

XVII. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a földművelésügyi miniszter ur támogatásával f. évi március hó 11. és 12-ik napjain tartja meg díjazással egybekötött tenyészállatvásárját a budapesti Tattersall r.-társaság istállóiban.

Díjakra a földművelésügyi m. kir. miniszter ur Ó nagyméltósága 6000 koronát, Budapest székesfőváros közönsége 1000 koronát tűzött ki.

A bejelentési határidő március hó elsejéig hosszabbított meg. Később érkező bejelentések figyelembe nem vétetnek.

A rendező-bizottság.

Tavaszi luxus-lóvásár.

Az idei tavaszi luxus-lóvásár április hó 1. és 3-ik napján tartatik meg az OMGE. védnöksége alatt a „Tattersall” istállóiban.

Az állami ménesek számfelüli lovai erre a vásárra nem fognak felhozatni.

A luxus-lóvásár díjazással lesz egybekötve. Négyes fogatok részére kettő; hintós és jukker fogatok, valamint hűtas lovak részére egyenként három 600—600 koronás díj, vagyis összesen 11 díj 2400 korona összegben tűzött ki.

Bejelentési határidő március hó 10. Katalógusok március hó 15-én jelennek meg. A vásár tervezete és bejelentési ívek a Tattersall titkárságánál (Bpest, Külső Kerepesi-út) kaphatók.

Az „uzsora” Csanádmegyében.

Fejletlen közgazdasági viszonyok és magas kamatláb a gazdálkodást arra utalják, hogy minél kisebb tőkével lehetőleg külterjesen gazdálkodjék. Nem alap nélkül eget-földet ígérő szédelő ügynők, hanem országukat és viszonyait jól ismerő komoly férfaktól tudom, hogy Románia gazdag rónáin akad elég bérlő, ki, mondjuk 60,000 forint vagyonnal ötezer holdas bérleten okserűen gazdálkodik.

Hogy lehetséges ez? Befektetésekre, infrastruációra stb. nincsen szükség. A fővárosok környékétől, mely természetesen a gazdasági fejlettség különösen magas fokán áll, ettől mint kivételtől eltekintve, a rendes és átlagos bérlőnek vagyoni szükséglete a kauczió és egy évi bérösszegre szorul, szellemi töké fejében csak néhány, minél hübebb és minél mérsékelt intelligenciájú ugynevezett ispánokra

van szüksége, a kik a leendő termést szalmában és később a magtárban megőrzik. Istállókat a földesur nem építtet. Gazdasági épületeit néhány szerény lakosztály és a magtárak képezik. A szántást-vetést a vidékbeli lakosok mint felesleg végézik.

Néhány évtizeddel ezelőtt hazánkban is országszerte divott még ezen roppant kényelmes gazdálkodási rendszer — vagy rendszer telenség. Ellustult gazdag parasztagazda, természetbeni földjavadmazást élvező pap, jegyző s hasonlók még ma is akadnak, kik ezen módon kezelik földjüket. Azonban a nagyobb birtokterületek kezelői, akár tulajdonosok, akár bérlők legyenek, a föld árának emelkedésével párhuzamosan a viszonyok által kényszerítettek arra, hogy a termőföld ezen irgalmatlan fosztogatását beszüntetve, házi kezelést és racionálisabb művelést kezdeményezzenek. Azért például a tengertermelésnél a részért való művelés még manapság is szokásos. Ennek okait most nem fejtegetem. Tudjuk mindnyájan, hogy a részes aszerint, hogy maga, vagy pedig munkaadó által szántatja-e a földet, a termés felét, illetőleg annak egyharmadrészét szokta kapni. Lát ebben bárki erőszakot, igazságtalanságot?

Jogilag bizonyosan nem! Mert ha én bárkivel szerződést kötök oly értelemben, hogy az illető bizonyos általa teljesítendő munkálatok béréül egy meghatározott földterület termésének felét, harmadát, vagy akár századrészét kapja: ebbe senkinek beleszólási joga nem lehet. Igenis van az államnak joga, sőt kötelessége neki, hogy törvényesen és törvényekben szabad tetteimben engem bizonyos korlátok közé szorítson.

Ismeretes definíciója a szabad cselekvési jognak és itt nem kell bővebben fejtegetni, hogy az csak addig terjedhet, hogy más embertársam szabad cselekvési jogait ne támadja meg. Ha én szabadságomat arra használom fel, hogy csekélyebb intelligenciájú munkáissaimmal oly szerződéseket kössök, melyeknek terhesen sujtó határozatai őket szerény gazda-

Tavaszi MÜTRÁGYA szükségletünk

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Mai számunk 20 oldal.

sági existenciájukban tönkre tehetik, őket mintegy kényszerítik arra, hogy zavaros, általuk meg nem érthető forradalmi tanok hívóivé váljanak: akkor joga és kötelessége az államnak vetojával engem szabadságomban korlátozni.

Szükséges volt és áldásos hatása is ezért, egy a munkaadóra, mint a munkásra nézve új munkás-törvényünk. Munkásaink azon hitben nőttek fel, hogy aratási munkájuk teljesítése ellenében a munkaadó köteles nekik téli szükségletüknek körülbelül megfelelő gabonamennyiséget keresetül biztosítani. Tévhit az igaz! De nem mindig szándékosan, gyakran csak hanyagságból ezen tévhitben tartotta munkásait azon munkaadó, ki oly szerződést íratott alá velük, melyet épp úgy hosszadalmasságánál mint irályának homályosságánál fogva a munkás rendszeresen meg nem értett, meg sem érthetett. Hogy példával szolgáljak, idézem egy nagy uradalom 1895. évi aratási szerződéséből szösz szerint az alábbi sorokat, melyeknek az lett volna pedig áldásos és jó-akaró értelmük, hogy az aratóknak elemi csapások esetén is a kereset egy minimumra biztosítottassék: ha a gabona meghibázna munkaadó köteles a munkásoknak esendő részét egy kis holdon 1100 □-ön való négy köbölnyi terméshez képest kiegészíteni sajátjából, ha annyi nem teremne*.

Melyik ezen szerződéssel lekötöztetett munkás értette volt meg ezen és az ehhez hasonló pontozatokat? és mennyi nehézség, kellemetlenség, perlekedés az elszámolás alkalmával, ha egy ízben ezen pont értelmének érvénybe kellett volna lépnie! Most midőn az új törvény követelményei, a holdszám és vagylagos munkadíj precíz megállapításának kényszerével az átlagos értelmiségi fokozatú munkás is pontosan tudja és érti, hogy legrosszabb esetben mennyi leendő aratási keresménye, most sokkal békésebb a viszony a munkás és munkaadója között. E törvény keretén belül nem történt kísérlet arra nézve, hogy jelzett két fél között a természetben való szolgáltatásokat megszüntesse. És tényleg, bár theoretice azon ideális viszony felé törekszünk, midőn szolgáltatmány és ellenszolgáltatmány mindkét részről csakis készpénzben fog díjaztatni: ma és még előreláthatólag igen sok évig éppen a munkásnak kardinális érdeke, hogy bérének nagyrészt természetben nyerje ki. Igaz, nincs még megszabva pontosan, mily hektolitersúlyu kenyérműt tartozik bárki eselédének kiadni és tényleg, aki tisztességes életműt méret erkölcsi kötelesség teljesítésének tudatán kívül csak remélheti azt, hogy a mindenféle munkás javarésze talán inkább az ő gazdaságához fog huzódni.

Igaz tehát, hogy sok visszaélesnek lehet kuforrása az, hogy a bért nem készpénzben, hanem természetben fizeti a munkaadó. De azt is tudjuk, hogy lehetetlen helyzeteket idézne föl az a gazda, ki összes alkalmazottait készpénzben fizetvén, azokat kényszeríteni akarná arra, hogy ők viszont lakást, tüzelőanyagot és sok más szintén pénzért szerezzenek majd maguknak. A gazdasági viszonyokból szükségképpen fejlődtek a megszokott természetbeni szolgáltatmányai a munkaadónak és szintén okszerűen és jogszerűen fejlődött az is, hogy némely vidéken bizonyos körülmények között a munkás természetbeni adózásokat szolgáltat a munkaadónak.

Visszatérve egy percze az elébb említett példához, ha meggondoljuk, hogy a tengeri harmados mivelésénél a munkás ugyanannyi, sőt több munkát kénytelen teljesíteni a rosszabb, soványabb földön kisebb terméshányad kilátása mellett, mint esetleg a szomszédja, ki jobb, tisztább földön kevesebb munkával nagyobb hozamot remélhet; ha meggondoljuk, hogy a munkaadó csak nagyobb befektetéssel, trágyázással, őszi szántással, gőzekemiveléssel, műtrágya alkalmazással, alagesővezéssel vagy a sokoldalú racionális gazdálkodás még

másnemű befektetési módjával érte azt el, hogy az ő részese kevesebb kézimunka ráfordításával nagyobb holdankénti termést fog kaphatni: akkor nem zárkozzhatunk el a munkaadó oly követelésének jogosságára és méltányosságára elől, hogy ő munkásának munkadíj fejében nem a termés harmad, hanem annak csak $\frac{1}{4}$ vagy éppen $\frac{1}{5}$ részét adandja. Es senki sem fogja megjövendőlni előre, vajjon a rossz, kiélt föld harmadosa, vagy a jó föld negyedes részese fog-e jobb, dusabb munkadíjazásban részesedni. És hogyha a megszokott harmadrész meghagyásával munkaadó fent részletezett befektetési kamatai gyanánt a munkástól szerződésileg bizonyos, a munkás által elviselhető és általa felajánlott természetbeni mellékszolgáltatmányokat köt ki, ezzel — úgy hiszem — jogos eszelekvési szabadságának teret tul még nem lépte.

Miből állanak hát ezen angáriának, robotnak és uszorának elnevezett mellékszolgáltatmányok. Sokfélék. Ismerek esetet, midőn a tengeri-harmados a kitünő föld fejében, melyet kapott, munkaadónak külön még holdanként 1 írtot, 1 gyalognapszámot fizet, vagy konyhájára 2 sütni való csibét és egy pár tojást ad be. Furesán hangzik ez a XX. század elején, azt beismerem. De hogy jogtalan, vagy igazságtalan vagy alaptalan volna ezen uzus, azt tagadom. Kérdezzük meg a munkást, melyik jár jobban, ki mint harmados kiélt tarackos földön tengődik, vagy a ki trágyás, gőzekével szántott földet mivelve a munkaadónak, akit a termés kétharmadrésze illet, még robotnapszámokat is tölt és neki angáriába még peccenyét is szolgáltat.

Szembeszökő ezen robotok jogosultsága, ha a föld értékével hasonlítjuk össze. Csanádmegyében egy katasztrális hold szántóföld átlagértéke 450—500 forint. A ki ilyen áru földet ad ki harmadába megmunkálás alá, attól rossz néven venni nem lehet, hogy a munkástól általa könnyen elviselhető olyan mellékszolgáltatmányokat köt ki, melyek részére, a munkaadó részére elismerem, nagy pénzértéket képviselnek és a nagy áru föld kamatainak egy részének fedezésére hivatva vannak. Éppen azért nem helyeselhetem Csanád vármegye érdemes és buzgó főjegyzőjének, dr. Náway Lajos urnak irtóháboruját a robot és angária eltörlésére.

Theoretikus igazság az, amelyet ő keres. És ha szándéka sikerül, ha a csanádmegyeyi gazd. egyesület kezdeményezésére megyei szabályrendelet által végleg meg fog tiltatni ezen világosan szerződésileg előre kialakított mellékszolgáltatmányok megállapítása: dr. Náway, a ki ideális filantropiából a munkások életfenntartási küzdelmén könnyíteni óhajt a munkaadók ily drákói megrendszabályoztatása által, ő éppen tényleg a munkásokat fogja legérzékenyebben sújtani. Mert ha eltörlök erőszakkal a gazdának ezen fontos mellékjóvedelmét, az ezentul vagy csak $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{5}$ részért fogja földjét kiadhatni, vagy egészen házi kezébe veszi át a tengeritermet st is, minék következtében a munkás elesik ezentul attól, hogy ilyen részes földeken még fel nem nőtt, még nem napszámképes családtagjainak munkáját értékesíthesse.

A dohányos már régi idők óta mindenütt az országban „feles” munkás volt. De tudjuk, hogy hajdan az ilyen „gányó” vagy „kukás” a pusztá népének salakját képezte és mint a faluvégi cigány földalatti putrikban tengette életét. Egy ilyen veremben 2—3 család lakott, 20 főnyi népesség is meghúzódott mint a barom egy ilyen oduban. Manap majd minden dohánykertész-család saját maga használatára Csanádmegyében követel és kap is egy 16—20 négyzetméternyi rendes szobát, egy fél konyhát, külön kamarát; és csomózásakor külön simító-helyiséget bocsát a törvény értelmében rendelkezésére a munkaadó. Cseppet sem tulzok állításonnal, hogy egy dohányos ma általa termelt ugyanannyi dohányynak elhelyezésére két és háromszor annyi pajtahelyisé-

get igényel, mint a 20 évvel ezelőtt szokásos dohánykezelésnél. És igazságtalan lenne, ha mindezek fejében, miután a dohányos még ma is rendíthetetlenül feles kertész maradt és halani sem akar a harmadoságról, ha a munkaadó közvetett adók módjára a kertész által elviselhető mellékszolgáltatmányokat nem köthetne ki, legyenek ezek akár pénzben, akár ingyen-napokban, csirkében vagy bármi másban beszolgáltatandók.

A nép száján „uzsora” néven ismeretesek ezek a szolgáltatások. Csunya szó, bevallom. De ne a szó hangja, hanem értelme után ítéljünk. Falusi takarékpénztáraink nem ismerik az uszort. Isten ments! Hiszen törvény tiltja a nyolcznál magasabb kamatot. De azért mindnyájan tudjuk, hogy még további 8 és még ennél is nagyobb kamatösszegre rug, a mi provízió, beirási és sok más díj czimén az adóson behajtatik. Ezt az uszort irtuk, ha tudjuk. De az angáriát, a robotot, melyeknek közgazdasági jelentőségét és jogosultságát kimutatnom talán sikerült, ne bántsuk még ha azokat uszora néven is csufolják.

Hosszabban tértem volt ki a dohányoskertészekre, kik felesek. Előre is látom dr. Náway ur válaszat. Ő szösz szerint mondja a javaslatban: „Kivételt képez e tekintetben különös vállalkozói jellege folytán a feles mivelés, hol tehát nem esik a tiltott angária fogalma alá a járulék stb.” Én tehát nem értettem meg a főjegyző urat. Bevallom, hogy nem is értem. Ha jog és igazság szerint elítélendő a harmadosoknak csirke-áldozata, erkölcstelen és megtiltandó az ő ingyen-napszámjuk, akkor miért legyen kellemes az isteneknek a felesek tojása, azoknak egyéb terhei?

Végezem. Örömmel üdvözlök elvben minden olyan indítványt, minden olyan akciózt, mely a munkaadó gazda és sokféle munkásai közötti viszony bármely fázisának tisztázását segíti megteremteni. Égetően szükségesek ez iránt a jelenlegieket kiegészíteni hivatott új törvények. De országos jellegű és horderejű törvényeket óhajtok. A megyének oly szép és tág ténykedési köre van, töltse be azt és ne játszzék fiók-parlamentet, ne teremtsen törvény-szurrogátumokat, melyek nem oly jők, sem oly erjűek a köztudatban, mint országunk törvényei.

Komoly ember törekvése komoly kritikát érdemel és követel. Én magam örültem volna legőszintebben, ha dr. Náway harcosaihoz csatlakozhatom a közjó előmozdítására.

Hári Ágost.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A pótlóvázás kérdéséhez.

A delegációk tárgyalásai alkalmával ismét felszínre került a katonai pótlóvázás kérdése, melynek sikeres megoldását elősegítené azon körülmény, ha e kérdéshez az ezzel akár hivatalból, akár érdeklődésből foglalkozók közül minél többen hozzászólnának, szóval, ha e kérdés kellően szellőztetnék.

A mai formájában fentartott katonai pótlóvázás sem az illető katonai körök, sem a lótenyésztők és lótartók érdekét ki nem elégíti. Nem elégítheti ki az előbbieket azért, mert egyik-másik lovatöbízottság csak nagy erőfeszítéssel képes a szükséges kontingens előállítani s még így is, a legnagyobb gondal előállított lovak minőségére nézve az ezredeknél sok a panasz; az utóbbiakét pedig azért nem, mert az előállítás felette nehézkes és körülményes voltánál fogva kivált a népies tenyésztéssel foglalkozó kisebb tenyésztők nem számíthatnak arra, hogy lovaikat közvetlenül a lovatöbízottságnál értékesítsék.

Az 1866-ki nagyszabású katonai pótlóvázás óta, a melyhez akkoriban Pestre vezényelték ki, egész mostanáig, mint Bihar vármegye lótenyészbizottmányának elnöke, mely minőségben az utóbbi évtizedek alatt a pótlóvázásokba szintén befolytam, mindig nagy figyelemmel és sok érdeklődéssel kísérem a pótlóvázás ügyét, a mi némileg felbátorít arra, hogy szerény nézeteimnek e helyen én is kifejezést adjak.

Ezen hosszú idő alatt természetesen sok átalakuláson ment keresztül a pótlóvázás szervezete. Az egyes nagyobb kereskedők által monopoliumszerűleg üzemeltetett katonalószállítást megszüntették. A pótló állagárát fokozatosan emelték. A lóavatóbizottságok számát szaporították. 3 éves ménesbéli egyedek elhelyezése céljából csikótelepeket — Foblenhöfe — szerveztek. Az ilyen fiatal lovaknak magántenyésztőknél való elhelyezését is megkísérelték. Egyes ezredeknél gyakorlatban volt, a honvédszázadoknál ma is gyakorlatban van, a közvetlen bevásárlás. A katonalovakat bérbeadják, a mi szintén bizonyos összefüggésben áll a katonalószükséglet fedezésével. Végre az ugynevezett ambulans katonai lóvásárok keletkeztek, a melyek aránylag rövid idő alatt be lettek szüntetve.

Mindez nem vezetett célhoz, vagy legalább ki nem elégítette a különböző igényeket. Pedig szerény nézetem szerint — talán még a hajdani monopolizált lóvásárlás idejét sem véve ki — az utóbbi években institált lóbeszerzés, valamint ennek folytán a gazdák közötti lóvásárlásnak a hadseregnek való értékesítése sohasem volt nehezebb, mint most. Ennek megvan a maga természetese oka.

Magyarország területén mindössze négy állandó lóavatóbizottság működik és pedig: egy Budapesten, egy Szegeden, egy Nagykanizsán és egy Miskolcon. Vegyük szemügyre ezek közül az egyiket, p. o. a szegedit és az ahhoz tartozó területet s azonnal meggyőződhetünk arról, hogy a *miskolcsi körbe vont vidékek legnagyobb része semmi hasznát sem veheti*. Megteszi ugyan a bizottság elnöke, hogy az eladás céljából kisebb-nagyobb mennyiségű lovat bejelentett egyik-másik ménestulajdonos istállóját felkeresi s a katonai czélokra alkalmas lovakat meg is veszi, de nem keresheti fel a nagy távolság miatt azon számtalan *kisebb tenyésztőt*, a kiknek egy vagy legjobban esetben két aladó lovuk van; viszont ezek sem mehetnek lovaikkal p. o. Debreczen, vagy Nagyvárad vidékére, egykönnyen Szegedre, nemcsak a már említett ok miatt, hanem a vásár létrejöttének nagyon is bizonytalan s az odamenetel költséges voltánál fogva is. *Ugyanezen viszonyok hatása alatt áll a bizottság számára állandóan lovakat szedő kereskedő is, a ki a nagy távolság okozta költségek miatt csak ritkán látogathatja meg a tőle messze eső vidékek lótenyésztő kisgazdáit, a kik viszont jobb vevők hiányában heti vagy országos vásárokon a kisebb kereskedőknek és kúpeczeknek kénytelenek lovaikat potom áron eladni.* Ilyen állapotok mellett bizony gyakran előfordul, hogy a kistenyészők által nevelt s az értékesítés nehezes menete folytán o'csón tudott lovak, több gazdát cserélve, ha esetleg a lóavatóbizottság elé kerülnek, a 325 forintos átlagárt is elérik. Csakhogy ez igen gyenge vigasz a súlyos gazdasági konjunkturákkal is küzdő kisgazdákra nézve!

A jelenleg fennálló pótlóvázási rendszer nemcsak a lótenyésztő közönség, hanem a lóavatóbizottság érdekét sem mozdítja elő. Mert amint a lótenyésztő nem juthat lovának nyírbátlan értékéhez, éppen úgy a bizottság is vajmi keveset takaríthat meg az átlagárból. S ez az oka annak, hogy a bizottság a jobb tenyésztésekből felajánlott lovakért az átlagárnál többet csak kivételes esetekben adhat s a legtöbbször kénytelen arra hivatkozni, hogy a lovak darabjért a 325 frt-nál több nem áll rendelkezésére. Pedig ezek a jobb lovak igen ráférnének lovaságunkra. De nem képelem, hiszen magam is régi lótenyésztő vagyok, hogy a tenyésztők

egy szakadon járó ménesben felnevelt 4 éves katonalónak 325 frt-os értékesítése mellett ki-jöhessenek, holott a *közvetlen*, vagy legalább másodkézből való lóvásárlásnál a népies tenyésztőtől megvásárolt lovakat, melyek mégis csak a katonalovak zömét képezik, jóval a 325 frt-os átlagáron alul szerezhetnék be s a nagyobb tenyésztésekből kikerült jobb lovakért az átlagnál magasabb árt is adhatnának.

E baj szanálását csak úgy vélem lehetségesnek, ha az állandó lóavatóbizottságok száma *felemeltetnék*. Tekintettel a vidékek nagy kiterjedésére az ország ezen részén, p. o. Debreczenben és Nagyváradon is nagyon elférne egy-egy állandó bizottság. De e bizottságok számának szaporítása nélkül is nagyban előmozdítanók a pótlóvázás sikerét azon esetben, ha a jelenlegi állandó bizottságok az illető lótenyészbizottmányi elnökökkel egyetértőleg a vidéken időszakonként tartandó lóvásárok helyét és idejét megállapítanak, a mi körülbelül identikus lenne a megszüntetett ambulans katonai lóvásárok helyreállításával. Az állandó lóavatóbizottságok ugyan még ez esetben sem nélkülözhetnék a kereskedőket, a kiknek igénybevételét nem is tartom elítélendőnek, mert hiszen a több helyen tartandó katonai lóvásárok folytán fokozódó konkurrencia mellett a kisebb tenyésztők is tisztességes árt kapnának, de a mi fő, a lóvásárok tartása által a bizottsághoz a beszerzési források közelebb esnének s főleg eleje vétetnek annak, hogy a kistenyészők lovai számtalan kézen keresztül kerüljenek a bizottság elé. De ettől eltekintve, máskülönbben sem tartom azt, hogy a kereskedők feltétlen kizárásával a lovak jobb értékesítése biztosíthatnók. Hadd éljenek ők is! Ugysem nagyon irigylendő az ő sorsuk. Én legalább alig ismerlek közülük olyanokat, akik mesterségükből vagyont szereztek volna. Ellenben mindig azt tapasztaltam, hogy ott, a hol lókereskedők telepedtek le, jóval könnyebben és jobban ment a lovak vétele és eladása. — Ez korántsem akar ellenmondása lenni fentebbi kijelentésemnek, a mely szerint a kistenyészők heti- és nagyvásárokon kénytelenek lovaikat a kiskereskedőknek elpredálni, mert ezek alkalmas viszonyok mellett a lótenyésztő kisgazdák megkárosítása nélkül igen jó szolgálatokat tehetnek.

Ami az ambulans katonai lóvásárokat illeti, a melyeknek megszüntetése talán nem is annyira a hadügyi kormányzat akarátán, mint inkább a lótenyésztők és egyik-másik bizottmányi elnök elégedetlenségén mult, szerintem ezeket nemcsak fenntartani, hanem továbbfejlesztetni is kellett volna. Nézzük csak meg kissé közelebbről, hogy ez a bizonyára minden alapot nélkülöző elégedetlenség miben állott. A lóvásárok alkalmával igen sok panaszt emeltek a miatt, hogy a pótlóvázó bizottságok tulszigoru bírálása következtében az elővezetett lovaknak csak nagyon csekély százaléka vásároltatott meg. Megvallom, hogy a megvám területének rendszeren öt helyén tartott katonai lóvásárok fennállása idejében ezt a sokat hangoztatott szigorúságot sohasem tapasztaltam, pedig kevés kivétellel e vásárok mindegyikén személyesen is résztvettem. Fordultak ugyan elő esetek, hogy a bizottság visszautasított oly lovakat, melyek katonai czélokra alkalmasak voltak s a melyeket, a bizottságnak újból figyelmébe ajánlva, ismét elővezetttem s nem eredmény nélkül, de az ily esetek inkább a kevésbé figyelmes, mint a tulszigoru megbirálásnak tulajdoníthatók. Sokkal gyakoribbak voltak azon esetek, a mikor a bizottság oly lovakat is besorolt és igen jól megfizetett, a melyeket én be nem asszentáltam volna.

A lóbirálat különféle. Van olyan szakértő, a ki a ló származását, jó vérét és remélhető képességét kevésbé veszi figyelembe s csak azt a lovat tartja katonai czélokra alkalmasnak, a melyen a legszigorubb szem sem talál hibát; ellenben van olyan is, a ki a fenti előnyöket becsüli többre s a ló használatára ki nem ható lényegtelenebb fogyatkozásaitól eltekint.

A lóbirálat különfélesége szerint természetesen hol simábban, hol pedig nehezebben ment a lóvásárlás; azt azonban nyugodt lélekkel s egész határozottsággal merem állítani, hogy egyetlen egyszer sem láttam véglegesen visszautasítani oly lovakat, a melyek katonai czélokra alkalmasak voltak.

Igaz ugyan, hogy a katonai lóvásárokon elővezetett lovak mennyiségéhez viszonyítva a bevált lovak száma alig haladta túl a 7—8 százalékot; ez azonban lényegesen megnövekednék, ha az elővezetésre vonatkozó utasítások szem előtt tartása mellett a katonai czélokra nem alkalmas lovak a felhajtásból kizártnának. Csakhogy a felhajtást korlátozó rendeletnek gyakorlatilag igen nehéz megfelelni, mert bizony nem csekély a száma azoknak a lótulajdonosoknak, a kik a hadsereg részére keresett lovak minőségére nézve felvilágosítást nyerhetek volna s ennek következtében számtalanszor szemtanuja voltam annak, hogy a katonai lóvásár tartásának hallatára csupán szerencsésük megkísérlése végett kimustrált katonalovakat, rossz községi csodőröket s talyigából kiérdemesült lovakat is vezettek a bizottság elé.

Hanem a felhajtás illetén feleslegétől eltekintve, a látszólag ki nem elégitő eredményhez nagyban hozzájárult azon körülmény is, hogy lótenyésztő közönségünk s kivált a kisebb tenyésztőknak a lóismeretben nincs meg az a képessége, a mely őket a katonai czélokra alkalmas és alkalmatlan, de főleg a háts és hámos lovak közötti különbség helyes meghatározására vezérelhetné. E képesség hiányának róható fel a gazdáknál több ízben tapasztalt elégedetlenség is azon esetben, ha a bizottság a különben szép és hibátlan, de hátlasiórnak nem kifogástalan dereku és kötésű lovat elutasította. Hasztalan igyekeztünk azt az illető tulajdonossal megértetni, hogy lova a keresett czélra nem alkalmas; ő lovának visszautasítását mindenkor a bizottság szeszélyének tulajdonította, sőt nem egyszer olyképpen is nyilatkozott, hogy e katonai lóvásárokat csak az urak érdekének előmozdítása céljából létesítették.

Ilyen és hasonló ferde és félszeg nézetek elterjedésével a katonai lóvásárok nem nagy népszerűségnek örvendhettek. De meg vagyok győződve, hogy ez intézmény idővel mindinkább jobban bevált volna, mert lassanként a közönség is bővebb ismeret szerzett volna magának arra nézve, hogy a katonai czélokra alkalmas lónak mik a tulajdonképpeni alapfeltételei. Hogy ez intézménnyel az utóbbi években már megbarátkozni is kezdtek, a legjobban mutatja az, hogy a katonai lóvásárok helyének és idejének tudomásukra hozatala végett még ma is hozzám fordulnak a kistenyészők. Így van ez kisebb-nagyobb eltéréssel más megyékben is, nemcsak a csirájában megfogyott intézmény fejlődési menetét illetőleg, hanem a lóvásárok megszüntetése folytán megcsappant értékesítési összegre nézve is, mert p. o. Bihar vármegyében a katonai lóvásárokon évenként körülbelül 15—20000 frt folyt be a lótenyésztők zsebébe, mely összeg legnagyobb részétől e vásárok megszüntetése óta estek s bizonyára mindenki, a ki lótenyésztésünk érdekét szívén viseli, a legnagyobb sajnálatát fejezheti ki a felett, hogy ez intézményt elejtették, mielőtt megizmosodva kellőleg érvényre juthatott, vagy pótlásáról kielégítőleg godoskodtak volna.

A jobb loanyag megfelelő és könnyebb értékesítése, valamint a hadseregnek jobb anyaggal való közvetlenebb ellátása iránt jogosan támasztott igényeket azonban sem az állandó lóavató bizottságok számának felemelése, sem a katonai lóvásárok helyreállítása, sem pedig más hasonló intézkedések által egyedül ki nem elégíthetjük. Ezeknek alapfeltételei sokkal mélyebben gyökereznek, semhogy

ily kisszabású változtatásokkal kielégítő eredményt érhetnek el.

A mai gazdasági viszonyok hatása alatt a megélhetés egyik főfelvételének tekintik, hogy a gazdaság különböző ágaiba fektetett tőke lehetőleg gyors forgatás által minél előbb jövedelmet hozzon. E princípium szem előtt tartása mellett karoljuk fel p. o. a gyorsabban fejlődő nyugoti szarvasmarha-fajok tenyésztését s hízalunk, nem mint hajdan, kimustrált vén, hanem fiatal járműveket. S a ki lötenyésztéssel foglalkozik, tudhatja legjobban, hogy a mai viszonyok között mily felette terhes dolog az eladásra tenyésztett lovakat a negyedik életév betöltéséig kitarítani s a kistenyésztők legnagyobb része kényszerítve is van, hogy lován negyedik életévének betöltése előtt tulajdon, vagy azt egyébként értékesítse. Ez az oka annak, hogy a bizottság elé közvetlenül a tenyésztőtől a lovak csak ritkán kerülnek eladásra, hanem legjobb esetben csak másodkézből, tehát már drágábban juthatnak hozzá, vagy oly állapotban, a mikor a kibaszalás által a katonai czélokra már alkalmatlanná váltak.

Szerény nézetem szerint, a mint ezt már évekké elelőtt a megboldogult Beniczky Gábor általa pótlóvadás tárgyában egybehívott ankét alkalmával kifejtettem, intéző köreinknek oda kellene hatniok, hogy a tenyésztőtől katonai czélokra 4 éven aluli lovakat is vegyenek.

Fennállanak ugyan a fentebb említett csikótelepek, hanem először oda csakis ménekekből kikerült, pedigrével ellátott 3 éveseket vesznek, a mi ki nem zárja azt, hogy azokból is olykor olykor igen középszerű egyedek ne kerüljenek az ezredekhez; másodsor csak igen korlátolt számú 3-éveseket vesznek; harmadszor míg ezek az ezredekhez jutnak, darabonként 500—600 forintba kerülnek.

E felette költséges szervezeti és kötelepek helyettesítése a költségek lényeges szaporítása nélkül biztosíthatók, ha közvetlenül az ezredekhez 4 éven aluli lovakat asszentálnak s azokat lovasságunknál bizonyára nem hiányzó aratott kezekre bízva, az ezredek keretparancsnokságainál helyeznek el.

Az imént javasoltam intézmény behozatala a keretekben elhelyezendő kiválógatott legénység létszámának némi szaporítását s a megvásárolt fiatal lovak befogadására szükséges épületek esetleges adaptálását feltételezi ugyan, de az ezen intézkedések folytán felmerült költségeket bőven kárpótolná a tenyésztőtől közvetlenül s ennél fogva olcsóbban beszerzett s használatba vételéig kevesebb költséggel felnevelt jó minőségű, harezképességre előkészítettebb loanyag. Ezen intézmény felkarolásával egyrészt a keretparancsnokságoknál gondos ápolás- és jó tartásban részesített lovaknak az ezredekhez szállítandó olcsó és kiváló jó anyagában, másrészt köztenyésztésünk istápolásában elért s itt nem eléggé méltányolható ezen kettős eredmény mellett számba se jöhet az az esetleges ellenvetés, hogy mozgósítás esetén az ezredek keretparancsnokságai fiatal lovakkal tulterheltenének, mert ugyanazon körülmény állana elő a csikótelepek részére vásárolt 3 éveseknél is, melyeknek ideiglenes elhelyezése elé ily kivételes eset sem gördíthet legyőzhetlen akadályokat.

Hadseregünk jó minőségű loanyagának beszerzése természetesen szoros összefüggésben áll köztenyésztésünk ügyével is. Senki sem vonhatja kétségbe, hogy ezen anyag általában véve jó s felette csudálkozom azon, hogy egy orosz ezredes tollából származó, ha jól emlékszem, nem régen, a Vadász és Versenylap hasábjain reprodukált s hadseregünk loanyagát megjelölésen becsürelt közleményt meg nem czáfolták. Igaz ugyan, hogy az állam részéről az országos lötenyésztés érdekében hozott jelentékeny pénzkiadásokhoz mérten lovasságunk loanyaga nem minden tekintetben kifogástalan s az a mostaninál jobb is lehetne,

de ha a jobb loanyag beszerzése körül tapasztalt nehézségek okát kutatjuk, azt nem, mint sok oldalról hangoztatják, a pótlólovakra kiszabott alacsony árban, hanem abban találjuk meg, hogy háttas vagy katonalovak jellegével bíró lovakban nem bővelkedünk.

Fentebb már említettem, hogy a katonalovak zöme nagy részben az ugynevezett népies tenyésztést üző kistenyésztők kezeiből kerül ki s dacára e tenyésztésben tagadhatatlanul észlelhető haladásnak, mégis lépten-nyomon oly hibával találkozunk, mely lovaink legnagyobb részét a katonai czélokra alkalmatlanná teszi. Mert bizony a tenyésztők általában még azt a hibát követik el, hogy kevés gondot fordítanak jó kötésű, azaz nyereg alá való dereku lovak kiválasztására és előállítására; azokat a tenyésztésnél okserüen felhasználható lovakat pedig, melyeknek ez előnyök mellett még egyéb jó tulajdonságaik is vannak, többnyire a hadsereg vonja magához s ennél fogva ezek a tenyésztésből kizáratnak.

E baj orvoslását a katonalovak bérbéadásának módosításával lehetne elérni. Ugyanis határozatosság el, hogy a kanca, de csakis ez, nem a 6-dik, illetve 5-dik, hanem már a 4 dik, illetve a 3-dik év letelte után menjen át a bérlő korlátolt tulajdonába oly kötelezettéggel, hogy tartozzék a bérbévetel kanczát tenyésztési czélokra használni s az ez után nevelt egy, esetleg két 3 éves ivadékot egy bizonyos meghatározott árban ismét a hadsereg rendelkezésére bocsátani. Bizonyára akadnának oly bérlők, a kiknél e köteles tenyésztés jó kezekre bízhatók s a kiknek irányítása és ellenőrzése sem ütköznék nagy nehézségbe; ha t. i. azok a lötenyésztőbizottságok hatáskörébe vonatnának.

Minden ujítás s így az itt felhozott módosításoknak egészben vagy részben kívánandó keresztülvitele is bizonyára kisebb-nagyobb küzdelmekkel jár, melyeket a megszokás hatalmával, az ósdi, előítéletes, vagy a lassu haladás szükségét hangoztató felfogásokkal szemben nem is lehet kikerülni; de mindenki, a ki a pótlóvadás és lötenyésztésünk ügyének előbbrevitelét óhajja, örömmel üdvözölhet minden intézkedést, mely a régi rendszerrel szakítva, a jelenleg ki nem elégtő loértékesítés és pótlóvadás hiányainak pótlását, egyszersmind népies lötenyésztésünk ügyének lényeges előmozdítását czélozza.

Wertheimstein Alfréd,
Bihar várm. löteny. biz. elnöke.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A melassze etetéséről.

A czukorgyárak által földolgozott répa után mintegy 50% szelet, és 25% melassze keletkezik. A szelet takarmányértékét már régóta méltatjuk, sőt gyakran tulbecsüljük, de a melasszet nem részesítjük abban a figyelemben, melyet megérdemel, mirel fogva többnyire a szeszgyárak dolgozzák föl. Csekély méltatása részint onnan van, mert a ragadós természetű melasszéval kellemetlen bánás esik, részint mert a gazdák gyakran ártalmasnak találják s valóban azt mondhatjuk, hogy a melassze oly takarmány, melyben jó és rossz tulajdonságok vannak egyesítve, úgyhogy takarmányozása mindig bizonyos óvatosságot tételez föl.

A melassze tulajdonságai főleg abban állnak, hogy legtöbb alkatrésze izgató hatást fejt ki a táplálkozásnál s ezáltal előnyösen befolyásolja az állati termelést. Ilyen izgató hatása már a melassze főalkatrészeinek, t. i. a czukornak van, mely hőhatályra nézve nem éri ugyan el a keményítő hőhatályát, de táplálásra fölülmulja azt, mert a czukor előnyös izgató hatással bír, míg a keményítő nem.

Ugyancsak jótékony izgató hatást fejtenek ki a melassze nitrogéntartalmu alkatrészei, nevezetesen az amidanyagok, valamint a benne lévő szerves savak és némely sók is.

De részben ugyanezen alkatrészeknek köszöni a melassze rossz tulajdonságait is, melyek főleg erős hashajtó hatásában s annak következményeiben, pl. elvetelésben nyilvánulnak, a mi részint a czukortól, de különösen a szerves-savak, és a melasszéban nagy mennyiségben (5%) foglalt kálitól származik.

A melassze czukortartalma kerekszámában 60%-ra tehető s ez egyedüli alkatrésze, mely értékbecslésénél tekintetbe szokott vétetni, mi kényelmi szempontból azért engedhető meg, mert habár a melasszéban mintegy 8% nitrogén-tartalmu anyag is van, annak alig negyedrészre valódi fehérje, míg a többi részint amid, részint salétromsavas és ammoniumsó, vagyis a fehérjét kivéve oly anyagok, melyeknek csekély vagy semmi tápértékük nincs. Miután tehát a melassze pénzértékét egyedül czukortartalmától tesszük függővé, ezt kell nagyobb mennyiségben való vásárlása alkalmával kikötnünk, ha pedig kevés melasszét vásárolunk, akkor a sűrűségére kell ügyelettel lennünk, mert a czukorban gazdag melassze sűrű, mint a méz, míg a kevés czukrot tartalmazó higfolyó.

A melasszét mind a négy gazdasági háziállattal, vagyis a ló-, marha-, juh- és sertéssel egyaránt etethetjük.

A ló nagyon szereti és mohón falja a melasszéval megédesített takarmányt, amin nem csodálkozhatunk, mert a lovat tudvalevőleg czukorral szoktuk magunkhoz édesgetni. A lónál különben két szempontból kell a melassze hatását mérlegelnünk, ha azt kutatjuk, hogy érdemes-e vele etetni, u. m. 1. abból a szempontból, hogy mikép hat a melassze az erőtermelésre s 2. hogy olcsóbbá tehetjük-e vele a lovak etetését.

Az első kérdést illetőleg megemlítjük, hogy az erőtermelés csak a takarmány nitrogénmentes alkatrészeinek fokozott szétbontását vonja maga után, míg a fehérjeszétbontás nem fokoztatik általa, amiből az következik, hogy a nehezebb munkát végző állattal különösen sok nitrogénmentes tápanyagot kell etetni. Miután pedig a melassze tápértéke főleg nitrogénmentes alkatrészeiben (czukortartalmában) rejlik, elméletileg véve nagyon alkalmasnak tarthatjuk arra, hogy az erőtermelő állatot fokozott munkára képesítse. De ezt nemcsak az elmélet támogatja, hanem a tapasztalás is bizonyítja, mert akik a szokásos takarmányon kívül még 1—2 kg. melasszét is adtak a lónak, úgy találták hogy munkaképessége jelentékenyen fokozódott s hogy husát jobban őrizte meg, valamint hogy ritkábban szenvedett kólikán, mely utóbbit a többnyire csak száraz takarmányféllel tartott lovaknál talán a melassze hashajtó hatásával magyarázhatunk meg.

Ami a második kérdést, vagyis azt illeti, hogy a lovak etetését olcsóbbá tehetjük-e a melassze által, erre is igennel felelhetünk, de csak akkor, ha a zabnál olcsóbb melasszéval az abraknak legfeljebb felét, de 1—2 kg.-nál semmi esetre sem helyettesítünk többet ugyanannyi sulyu melasszéval, mert a ló munkaképessége tapasztalás szerint nem szenved azáltal, ha a széna s szalma meghagyása mellett pl. 3. kg. zab helyett ezután csak 2 kg. zabot és 1 kg. melasszét etetünk, de ha a jelen esetben 2 kg. zabot helyettesítünk ugyanannyi melasszéval, akkor azt már megérezné a ló.

A szarvasmarhát illetőleg a járművekről természetesen ugyanaz áll, ami a lóról, mert az is erőtermelő állat; de míg a melassze-etetés a lónál főleg csak nehezebb munkaidőben bir fontossággal, addig az ökörnél máskor is czélyszerű azt használni, nevezetesen akkor, ha heverő vagy könnyű munkát végző ökrökkel sok szalmát akarunk etetni, mert a melassze izletesebbé teszi azt.

A fejősteheneknél is előnyösnek bizonyult a melasszeetetés, mert a vele tartott tehenek ismételt megfigyelések szerint több és kövérebb tejet választottak el, mint azok, melyek nem kaptak melasszét. Ugyancsak a melasszéval tartott teheneknél azt is tapasztalták, hogy jobb husban maradtak s egészségesebbek és simább szőrűek, tehát tetszősebbek voltak mint mások. A tehenekkel etethető melasszemennyiség 1000 kg élő súlyra 25 kg-ra tehető, de vemhes teheneknek csak félannyit tanácsos adni.

Nagyon alkalmas a melassze a hizómarha számára is, ha helyes takarmányösszeállításban alkalmazzuk és ha 1000 kg. élő súlyra 4 kg.-nál nem adunk többet. Voltak ugyan hizalók, kik fokozatosan 8 kg-ig is fölmentek vele, de ez csak akkor nem okozott emésztési zavarokat, ha igen sok szál és fehérjében gazdag abrak-takarmányt is etettek; ha pedig mégis emésztési zavarok támadtak tőle, akkor úgy lehetett a bajon segíteni, hogy a melasszét megkevesbitették s a szálstakarmányt szaporították.

A melassze végre a növedékmárhánál is mindenütt bevált, ha a takarmány egyébként helyesen volt összeállítva s ha az állatok élősúlyukhoz viszonyítva csak annyi melasszét, kaptak, amennyit a fejőstehenekkel czélszerű etetni.

A juhnál azt tapasztalták, hogy a melassze nem hat a gyapjura oly előnyösen mint a testre s ezért 1000 kg. élő súlyra csak mintegy 2 kg. melasszenak etetését tartják czélszerűnek, kivéve a hizójuhokat, melyek annyit kaphatnak, mint a hizómarha.

A sertéssel ritkán etettek melasszét, de itt is feltételezhetjük, hogy előnyösen hat, mert pl. az olcsó nyerscukor nagyon hatékonyan bizonyult a sertéshizalásnál. A sertéssel valószínűen több melasszét lehet élő súlyához viszonyítva etetni mint a füvő állatokkal, mit onnét gyánitunk, hogy a sertés 1000 kg. élő súlyra könnyen megbir 12 kg. nyers cukrot.

A melasszét legczélszerűbben úgy etetjük a füvő állatokkal, hogy vízzel föloldva szalmaszeccskával és polyvával itatjuk föl, de ha kevés szalmát és polyvát etetünk, akkor szénát is szeccskázthatunk e czélra. A szeccskát lehetőleg rövidre kell metszeni, mert akkor több melasszét itathatunk vele föl. Ehez a szeccskához most még a répát és abrakot vegyítjük és napjában háromszor adjuk az állatoknak.

A melasszenak lemérése s vízben való föloldása legczélszerűbben úgy történik, hogy tizedes mérlegben egy sajtárt s egy sűrű szövetű zsákot lemérve, annyi melasszét merítünk a sajtárba lógatott zsákba, amennyit vízben föl akarunk oldani. Most valami kádba 6—8-szor annyi vizet téve, a zsákot úgy aggatjuk bele, hogy az a víz közepéig érjen. Ha ezt este tettük, reggelig föloldotta a víz a melasszét, úgy hogy most öntözökannával a szeccskára locsolhatjuk. Ez az eljárás körülményesebb ugyan, mint midőn a melasszét közvetlenül vízbe teszszük, de a melassze utóbbi esetben nem oldódik föl tökéletesen, hacsak néhány óráig nem keverjük azt.

Különös figyelem fordítandó a melassze-etetésnél a tisztaságra, mert a vízzel hígított melassze nagyon bomlékony s könnyen penészesedő anyag. Figyelmünknek tehát mindazon tárgyak felé kell irányulni, melyek hig melasszéval vannak bemoeskolva, ilyenek pedig a jászlokok kívül azon kád és zsák, melyben a melasszét föloldottuk, továbbá a takarmánycamrának azon helye, ahol a melasszét szeccskával fölittattuk s végre azon kosarak, melyekkel a takarmányt a jászlokba hordattuk.

A melasszeetetésnek most megbeszéltek körülményes volta sok gazdát visszariaszt tőle, s ezért a czukorgyárosok úgy egyszerűsítik a dolgot, hogy a sűrű melasszét gépek segítségével oly anyagokkal keverik össze, melyeket tudnak belőle fölinni, úgy hogy a gazdának

nincs más teendője, mint azt az állatoknak szánt szeccsa (polyva), répa s koncentrált takarmánnyal összekeverni. Leghasználatosabb melasszekeverékek a tözeg-, szárított répaszelet-, pálmamagliszt- és tengericsiramelassze, de ezekkel mindig drágábban veszszük a melasszét és pedig nemcsak annyival, de jóval drágábban, mint amennyibe a fölittatáshoz használt anyag kerül; a tözegmelasszéval továbbá mintegy 25%-nyi tözeget, vagyis oly anyagot vagyunk kénytelenek megfizetni, melynek tápértéke nincs.

E keverékeknek továbbá még azon hátrányuk is van, hogy oly anyagok etetésére kényszeritenek minket, melyekre vagy nincs szükségünk, vagy amelyek nálunk most még aránytalanul drágák, továbbá hogy a keverékben nem tudjuk megállapítani, mennyi melasszét s mennyi más anyagot tartalmaznak, s emiatt nem is tudjuk megítélni, hogy a czukorgyár méltányos árát kíván-e értük s végre mert nem tudhatjuk, nem-e romlott (penészes, dohos) répaszelettel stb. lett a melassze fölittatva. Ezért tanácsosabb, ha föloldozzuk a kényelmet s csak tiszta melasszét vásárolunk, sőt ez mulhatalanul szükséges akkor, ha a melasszét kevésbé izletes szeccskafélék javítására akarjuk használni. Ebben az esetben ugyanis nagy előnyben van a hig folyó melassze minden más — még a legizletesebb koncentrált anyaggal szemben is, mert az állatok szívesen eszik a legrosszabb szeccskát, ha melasszéval van lelocsolva, s izéket nem hagyva, mindig tisztára kinyalják a jászolt s nem pocskolnak takarmányt, míg ha koncentrált anyagok segítségével teszszük a szeccskát izletesebbé, akkor az állatok folyton turják a takarmányt, hogy a koncentrált anyagokat kiszedhessék a szeccsa közül.

Ha azonban mégis valamely melasszekeverék vásárlására határozzuk el magunkat, akkor talán a tözegmelassze az, melyet leginkább lehet ajánlani, mert a tözeg, mint dugulást okozó anyag, semlegesíti a melassze használatát több melassze etetésére képesít minket, mint midőn más anyagokkal vegyítve használjuk azt. A fejőstehenekkel pl. 1000 kg. élő súlyra 8 kg. tözegmelasszét (2 kg. tözeg és 6 kg. melassze) is etettek már káros következmények nélkül, holott máskülönbön csak mintegy 25 kg. melasszét tanácsos nekik adni. A tözegmelassze után leginkább ajánlhatjuk a szárított répaszeletmelasszét, sőt ezt mondhatjuk a legczélszerűbb keveréknek, mert a melasszéval részben visszaadjuk a répaszeletnek azt, amit a czukorgyárás alkalmával kilugoztunk belőle.

Ha valamely kevésbé használt takarmány bírálatáról van szó, akkor nem elégséges kimutatni, hogy minő állatokkal s mily mennyiségben etethető, valamint hogy miképp befolyásolja a különféle állati termeléseket, hanem azzal is tisztába kell jönnünk, hogy fölkarolása pénzbeli nyereséggel jár-e, ez pedig a kérdéses takarmány ára s az állati termelésre gyakorolt hatása közötti viszonytól s egyéb előnyeitől függ. Ami a melassze árát illeti, az csekély kereslete miatt alacsony, a termelésre gyakorolt hatása pedig nagyon szembetűnő s mindenütt ahol számítottak, ki tudták mutatni, hogy a vegyítetlenül vásárolt melassze etetése jelentékeny pénzbeli nyereséggel járt, míg a melasszekeverékek változó eredménnyel alkalmaztattak. De a melassze becséhez az is járul, hogy minden más takarmánynál alkalmasabb arra, hogy a kevésbé izletes takarmányféléket javítsa s így az állatok sokat egyenek s izéket ne hagyjanak belőle. Külföldön ezért részesül most a melassze a legnagyobb méltatásban s a német sajaklapok ezért foglalkoznak most vele többet, mint bárminő más takarmánnyal.

Cselkó István.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A répamagvak csávázása.

A *Köztelek* m. é. 84. számában ismertettük a czukor- és takarmányrúpamagvaknak *L. Hiltner* által feltalált új csávázási módját.*

A répamag csávázásának kérdésével a *m. óvári m. kir. vetőmagvizsgáló, növényélet- és kórtani állomás* is foglalkozik, a hol a többi között kipróbálták *Hiltner* eljárását is.

Linhart, a fenti állomás vezetője, az „*Oesterr.-Ungar. Zeitschrift für Zuckerindustrie und Landwirtschaft*“ című folyóiratban ismerteti az állomás vizsgálatainak eredményét, miből adjuk a következőket.**

A répa magcsomói — írja *Linhart* — leggyakrabban baktériumok (*Bacillus mycoides* Függe) és a *Phoma Betae* Frank gomba által, ritkábban a *Pythium de Baryanum* Hesse, a *Fusarium beticola* Frank, a *Cercospora beticola* Sacc. és a *Sporidesmium putrefaciens* Fuckel nevű gombák által vannak megtámadva.

Ez a paraziták csirái — mint baktériumok, mint gombaspórák és gombafonalak — részint a magcsomók külsején, részint azok belsejében tenyáznak; gyakrabban mégis a magcsomók ama külső szöveteiben, amelyek a virágpepel (perigonium) tovább fejlődéséből alakultak. Néha azonban a paraziták behatolnak a magcsomók barnaszínű kemény falába — a magrejtő, carpium falába —, sőt megtörténik az is, hogy a paraziták csirái eljutnak a magrejtőkben fekvő magvakra is és ezek héját a (testát) valamint magát a csirát (embró) is inficizálják. S mivel ezen észleletek világos bizonyosságai annak, hogy a szóbanforgó paraziták által okozott repabetegségek a magvak útján terjeszthetők: gazdák és szak tudósok már régóta fáradoznak azon, hogy a répamagvakon és azokban tanyázó paraziták valami olyan módon tétessenek tönkre, amelynél a répamagvak csirázó képessége nem szenved.

Megpróbálták e czélból a répamagvakat — amint az község ellen a buzánál szokásos — különféle savakkal és sókkal, főleg rézgáliczoldattal csávázni; megpróbálták a karbolsavval, formaldehyddal, a forró vízzel (az u. n. *Jensen*-féle eljárással) való kezelést; kitétték a répamagvakat — *Jaensch* tanácsa szerint — a vízgőz és kénessavak hatásának; de mind hiába! Ezek a törekvések megfelelő eredményre nem vezettek, mint nem vezettek kellő sikerre a *m. óvári vetőmagvizsgáló állomás* ezirányú kísérletei sem.

Újabban *Hiltner* a répamagvaknak koncentrált kénsavban való csávázását ajánlotta. Az óvári állomás is hozzáfogott *Hiltner* eljárásának kipróbálásához s e próbák eredményét igen kedvezőnek találta.

Az óvári kísérletek ugyanis azt tanúsítják, hogy a koncentrált kénsavban való 1/2 órai csávázásnál nemcsak a magcsomók külsején, hanem egész a magrejtő kemény faláig, magában a csomók belsejében is tönkre mentek a parazitacsirák a nélkül, hogy a magvak csirázó képessége valamit szenvedett volna. Sőt ellenkezőleg: a csávázás nemcsak a csirázást siettetette (a csirázási erélyt fokozta), hanem emelte a csirázási százalékot is, — azaz a csávázott magvakból több csirázott, mint a csávázatlanokból.

Ezen állítást szépen illusztrálja a következő példa.

Ugyanaz a répamagmustra egyrészt csávázatlanul, másrészt koncentrált kénsavban való csávázás után indított csirázásnak.

* Lásd a *Köztelek* fenti számának 1563. lapján „A répamag csávázásának új módja“ című cikket.

** Lásd: Professor *Linhart*: „*Bekämpfung der infektiösen Krankheiten des Rübensamens*.“ Separat-Abdruck aus der „*Oesterr.-Ungar. Zeitschrift für Zuckerindustrie und Landwirtschaft*“ des Centralvereines für Rübenzucker-Industrie in der Oesterr.-Ung. Monarchie, IV. Heft, 1899.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

75. kérdés. Hol lehet szép plimut és langszhán kakasokat beszerezni, megbízható s jó forrásból, mert a kis hirdetések után indulva éveken át csak csalódtam s drága pénzen szemetet kaptam. B. lapjuk ajánlata után tudom csalódni nem fogok stb.

Szeged.

H. K.

76. kérdés. Egy pestmezei nagybirtokos olyan méneket hozott biharmegyei birtokáról, melyek az ottani mezőgazdasági bizottságtól a folyó évre tenyész-igazolványt nyertek s a múlt években is köztenyésztésre használtattak.

A biharmegyei igazolványok alapján azonban a pestmezei birtok illetékes főszolgabírája a méneknek köztenyésztésre való használatát nem engedte meg.

Kérdem tehát: milyen rendelet vagy törvény vonatkozik arra, hogy egyik vármegye szakértői a másik vármegye szakértőinek véleményét nem respektálhatják?

P.-Sarlósár.

K. E.

77. kérdés. Ezelőtt 6 évvel fixum, lakás, fűtés, világítás, tehén- és sertéstartással lettem egy nagyobb gazdaságban gazdatisztnak fel-fogadva; lakás hiányában kénytelen voltam 2½ évig az irodában hálai és ennek folytán a többi dotációban sem részesültem; kérdem, követelhetek-e főnökömtől kártérítést.

Soós.

Sch. M.

78. kérdés. Egy nógrádmegyei gazdaságunkban, ugyisintén egy hevesmegyei gazdaságunkban, az előbbiben 8 lőerejű, az utóbbiban 6 lőerejű gőzszéplőgépek van, különböző gyárból valók. A két gazdaság egymástól 2 óra jársnyira van. Ezen teljesen felszerelt garnitúrát szeretném e két gazdaság között felcserélni, kérdem: kell-e nekem ezen felcserélést bejelenteni? annak dacára, hogy a két gazdaság, valamint a gőzgépek is saját tulajdonaink és hogy e két gazdaság ily közel állnak egymáshoz.

Erdő-Kürth.

H. I.

79. kérdés. Verestarka, saját nevelésű 5 éves ökörtinókat hizlalunk, lekötéskor, illetőleg szeptemberben páronként átlag tizenegy métermáza volt, ma már érettek és páronként 1450 kg., az első vevő ígért érte, helyben átvéve etetés után 2 órával mázsálva, tíz perczent leszámítással mázsájáért 75 koronát, nekem mint gazdatisztnak konvenzióhoz szintén van 2 drb hizlalási jogom, de miután a helyszűke miatt nem köthetem be, főnököm pénzben akarja azt megfizetni, tehát vagyok bátor azon kéréssel fordulni, hogy méltóztassanak azon járuló összeget megállapítani, hogy sem a főnököm, se én ne legyünk általa károsítva. Becses válaszokat várva maradtamkiváló tisztelettel.

Biharvm.-tanya.

D. J.

80. kérdés. 1. Repcecséplésért százból hány részt szokás a gépnek fizetni? Többet vagy kevesebbet mint buzáért?

2. Az ezelőtt 10 évvel kihasznóbérelt birtokot egy szekér trágya és egy szál szalma nélkül vettem át, vagyis egész kopaszon.

Kérdem: Ily körülmények közt jogosan adhatom-e el bérletem utolsó évében egy a szalmát mint trágyát? Megjegyzem, hogy e tekintetben hasznóbéri szerződéssem semminemű intézkedést nem tartalmaz.

3. A 10 évi bérleti idő tartama alatt 5—600 drb. ákáczfát ültettem, ezek most már 8—10 éves példányok.

Kérdem: Követelhetem-e hogy a birtok tulajdonosa a szépen befogant ákáczfákat méltányos árban átvegye?

Ha nem követelhetem, van-e jogom az általam ültetett ákáczfákat a bérle-ből kilépés előtt kivágnatni és saját céljaimra felhasználni? Megjegyzendő, hogy hasznóbéri szerződés-

sem sem a faültetésre, sem a kivágásra semminemű intézkedést nem tartalmaz.

A.-Ábrány.

K. E.

Felelet.

Félheréjű csikók herélése. Csupán az egyik herének kivétele teljesen czéltalan volna, a hasüregben visszamaradt herének kivétele nagyon is kétes kimenetelű műtét, a mely operáció sikerrel csak akkor járhat, ha az állatorvos az ezen műtéthez szükséges eszközökkel rendelkezik s ha az ilyen műtétek végrehajtásában kellő gyakorlattal is bír, a mit azonban nem olyan könnyű megszerezni, mert ilyen műtét nem mindennap hajtatik végre. Két-két és egyegyed éves korig a visszamaradt here még mindig leereszkeszhetik, tehát ezideig várni kell. Ha a here ezidőpontig sem ereszkeszkezik le, egy ügyes állatorvos által kell a lovat megvizsgáltatni s esetleg kiheréltetni. Ilyen műtéteket az állatorvosi főiskola sebészeti klinikáján hajtának végre nagyon ügyesen; ha tehát a ló értéke s a körülmények és viszonyok máskülönben is megengedik, legjobb a lovat a jelzett klinikára beszállíttatni, annyival is inkább, mert csak igen kevés állatorvos van, aki az ezen műtéthez szükséges eszközökkel rendelkezik s így e műtét végrehajtására a legtöbb állatorvos nem is vállalkozhatik.

Tenyészkakasok beszerzése. (Felelet az 75. sz. kérdésre.) Sajnos, még mindig akadnak tisztességes tenyésztők, akik nem áttallanak oly társaságban hirdetni, a kirkól jól tudjuk, hogy baromfitenyésztésük nincs is, piaczkon vásárolt hitvány anyaggal csapják be a vevőket s ennek következménye aztán az, hogy mi, kik az ily üzleteket legközelebb lefogjuk lepleztetni a földművelésügyi kormány illetékes hatósága útján, óva intünk mindenkit, hogy hirdetések után senki ne vásároljon, hsemn aki tenyészanyagot vásárolni óhajt, az forduljon a beszerzési forrás közlése végett a m. kir. baromfitenyésztő-telep és iskola igazgatóságához Gödöllőre, a honnan megbízható czimeket postafordultával nyerni fog.

Tenyésztojásokat pedig senki ne hozasson postán, vagy vasuton, mert azok a rossz csomagolás következtében mind elromlanak.

Aki mégis tojást akar hozatni, az se hozasson hirdetések után, hanem a baromfitelep tanácsára, mely intézmény érdekel nélkül és pártatlanul mindenkinek a legjobb forrást fogja ajánlani s az illetőktől védő szállító-ládákban fog a tojás küldetni.

Tenyészigazolványok érvényessége. (Felelet a 76. sz. kérdésre.) A megyei és községi autonomia lényegéhez tartozik, hogy egyik megye vagy község intézkedései nem lehetnek kötelezők, vagy irányadók a másik megye, vagy község területén. A tenyészállatügyre vonatkozó minden törvénynek és szabályrendeletnek már a szelleme és czélja is kizárja tehát annak a lehetőségét, hogy méneket Pestmege területén a biharmegyei mezőgazdasági bizottság által adott engedély alapján köztenyésztésre használhassanak. Ennek oka a törvényszerű hatáskörökre vonatkozó általános szabályokban fekszik, de abban a czélszerűségi szempontban is találja magyarázatát, hogy különösen tenyészállatok választásánál a tájfajták fentartásának, vagy helyes átalakításának érdeke játszván a főszerepet, ezt csak lokális intézkedésekkel lehet elérni, miközben minden hatóságnak teljes önállóság biztosítandó. Nem arról van itt szó, hogy egyik megye szakértői mit tartanak a másik megye szakértőinek a véleményéről, hanem, hogy minden megye a saját érdekeinek és igényeinek megfelelőleg tartozik berendezni tenyészállatügyét s éppen a közjó érdekében abból minden idegen befolyást féltékenyen ki kell zárnia.

Minthogy ezek maguktól értetődő dolgok, a törvény szövege ezeket külön kiemelni nem tartotta szükségesnek.

Dr. Sz. F.

A csávázatlan 100 magcsomóból a 6-ik napon 74 csomó 143 csirát adott, melyekből 4 magcsomó nagyobb mérvben, 3 magcsomó kisebb mérvben, illetve 5 csira nagyobb mérvben, 5 csira kisebb mérvben találtatott betegnek.

A csiráztatás 12-ik napjáig a fenti 100 magcsomóból 77 volt kicsirázva s ezek összesen 164 csirát adtak; az ujabban kicsirázott magcsomók nem adtak már beteg csirát, illetve a 6-ik napig kicsirázott 74 csomó sem szolgáltatott többé beteg csirát.

A csávázott 100 magcsomóból a 6-ik napon 90 csomó 184 csirát adott, melyekből csak 1 magcsomó, illetve 1 csira találtatott kisebb mérvben betegnek.

A csiráztatás 12-ik napjáig a 100 magcsomóból 92 volt kicsirázva s ezek összesen 204 csirát adtak; több beteg csomó illetve csira itt sem volt már észlelhető.

A Hiltner-féle csávázás tehát, mint ez adatokból kitűnik, igen szép eredményeket szolgáltat, de féltő, hogy nagyban alkalmazva, ez eljárás sok nehézségbe fog ütközni s elkerülhetetlen lesz valaminő czélszerű csávázógép szerkesztése.

Természetes, hogy a paraziták ama csirái, melyek a magcsomók kemény részében vannak, a Hiltner-féle csávázásnál sem öletnek meg; csakis ebből magyarázható meg ama jelenség, hogy az ő erélyes csávázása után is akadnak beteg csomók, illetve csirák.

A Hiltner csávázásmódját illető kísérletek után Linhart megismertet a szóbanforgó czélt szolgáló egy másik, általa alkalmazott és kipróbált eljárással is, mely a következő:

A magcsomók egészen a kökeménységű részükig lehámoztatnak, a midőn a hulladékkal eltávolíthatnak a csomók külsejére tapadt s a lehámozott részben volt paraziták. Már most a magvak, hogy a még rajtuk lévő csirák is tönkremenjenek, körülbelül 20 órán át 2%-os rézgálicoldatban csáváztatnak.

Linhart eme eljárásánál szintén tönkre megy a paraziták legnagyobb része, a nélkül, hogy a magvak csirázóképessége szenvedne, sőt emelkedik mind csirázási erélye, mind csirázási százaléka a magvaknak.

Egy nagymérvben beteg (főleg a Phoma Betae nevű gomba által megtámadott) répamag 100—100 magcsomójából

Hámozatlanul és csávázatlanul a 6-ik napon 86 csomó 170 csirát adott, melyek között 84 csomó és 132 csira mutatkozott nagymérvben betegnek; a 12-ik napig a csiráztatás eredménye következő volt: csirázott 88 csomó 176 csirával; beteg 84 csomóból 132 csira.

Hámozva és csávázva a 6-ik napon 100 csomó 292 csirát adott, melyek között 28 csomó és 40 csira mutatkozott nagymérvben betegnek; a 12-ik napig a csiráztatás eredménye következő volt: csirázott 100 csomó 292 csirával; beteg 28 csomóból 40 csira.

A kísérletnél használt anyagnál a magcsomóknak körülbelül 28% a annyira inficiálva volt, hogy a paraziták csirái a csomók kemény részeibe is már behatoltak, a hol már csávázással sem lehet azokat tönkretenni.

E kedvező kísérlet alapján Linhart azon van, hogy a répamagvak hámozására megfelelő gép szerkesztessék s ha ilyen lesz, azt hiszi hogy a legczélszerűbb volna, ha a magtermelők illetve a czukorgyárak már hámozva adnák ki a czukorrépamagvakat kezükből, a csávázást pedig a termelők végeznék.

A répamagvak hámozásának a csirázóképesség és a csirázási erély fokozásán kívül még az az előnye is megvan, hogy az ilyen magvak csekélyebb nedvszívóképességgel bírván, nem tartalmazznak annyi vizet, mint a közönséges magvak.

Gazdatiszti járandóság. (Felelet az 77. számú kérdésre.) Ha a gazdatisztnak lakás, fűtés, világítás, tehén- és sertéstartás fizetés fejében biztosított, úgy természetesen joga van követelni, hogy a megfelelő lakáson felül a tehén- és sertéstartáshoz szükséges helyiségek is rendelkezésre bocsájtassanak. Ha ez a szolgáltató mulasztásból nem történt meg, az utóbbi kétségtelenül kárpótolni tartozik a gazdatisztnak.

Hiztínók megváltása. (Felelet az 78. számú kérdésre.) A közölt adatokból a tisztnek a két hiztínóért járó megváltási összeget nem lehet megállapítani, mivel nem közöltetett, hogy a tinók beállításakor mennyit értek? Kérdés továbbá, hogy a hiztínóhoz a takarmányt kiszolgáltatja, a birtokos-e vagy a gazdatiszt.

Ha a birtokos takarmányán történik a hiztínó, akkor a számítás nagyon egyszerű. A hiztínó átlagos eladási árából levonandó azon érték, amelylyel a tinók beállításakor birtok és a különbözet megadja a megváltási összeget. A közölt adatok szerint a kibizalt tinók páronkénti eladási ára kerekben 978 korona; ha beállításakor páronként átlagban 600 koronát értek, akkor 378 koronát tenne a megváltási összeg.

Ha ellenben a takarmányozáshoz a gazdatiszt is tartozik sajátjából hozzájárulni, akkor a tinóknak felszámítható ezen takarmány értéke is levonásba jön. Hensch Árpád.

Gőzkazánok bejelentése. (Felelet az 78. számú kérdésre.) E kérdésre nem intézkedik teljes pontossággal a gőzkazánokról szóló 1886-iki kormányrendelet, amennyiben e rendelet 3. §-ának 2. bekezdésében az áll, hogy: „A mozgony (lokomobil) kazánok az ország határain belül s jelen szabályrendelet értelmében bárhol megvizsgálhatók.” Tehát ha kérdéstevő lokomobilja egyébként rendszeres vizsgálat alatt állott, akkor ennek értelmében külön vizsgálat nélkül is átszállítható. De ugyanazon § 3-ik bekezdése azt mondja, hogy: „a mozgonykazánok rendeltetési helyükre való szállítatásuk után és használatba vételük előtt az illető törvényhatóság területén működő kazánvizsgáló közeg-ek által alapos szemle alá veendő, azonos-ságuknak és annak megállapítása végett, hogy az átszállítás közben nem szenvedtek-e oly sérülést, mely miatt üzembevitelük közbiztonsági szempontból betiltandó lenne.”

Eszerint a gépet átszállítása után vizsgálni kellene, mivel azonban ugyanazon tulajdonosé a felcsereendő két gép és csak rövid két órai szállításról van szó, oly sérülés a gépen, mely annak üzembevitelét akadályozhatná, kizártnak tekinthető. Erre nézve több példa létezik, hogy ugyanazon uradalom majorjai két szomszédos megyében feküdve, cséplés alkalmával átmentek a gőzgéppel a szomszédos megyében fekvő majorba csépleni, anélkül, hogy külön vizsgálatot végeztek volna.

Végül ugyanazon rendelet 9. §-ának a) pontja szerint: „ismételt próba szükséges mindannyiszor, valahányszor egy helyhez kötött kazán más helyen állítatik fel, illetőleg újból befalaztatik.” Ez a lokomobilokra nem vonatkozik.

Miután tehát a szóbanforgó esetre nem intézkedik a kormányrendelet határozott alakban, ha az illető gőzgéphez tartozó irományok és pedig a használati engedély meg a kazánnyilvántartási könyvecske egyébként rendben vannak, a gőzgépek átcserelése nézetem szerint nem ütközik nehézségbe. Legfeljebb azonossági szemlére lenne szükség, mely az illető törvényhatósághoz tartozó államépítészeti hivatalhoz küldött bejelentés alapján ejtetik meg, mikor csak az illető kiszálló mérnök napidija, fuvar és utazási költségei térítendő meg, ellenben kincstári illeték nem fizetendő.

i. S. P.

Repczéséplés, trágyaeladás és ákácza-kiirtás. (Felelet az 80. számú kérdésekre.) 1. A repcét rendszerint nem szokás részesekkel csépltetni, mert ezen terményre közvetlen szükségök nincs s azonkívül figyelembe jön, hogy a repce nagyon különbözően fizet. Ha jól fizet, kevesebb részt kellene belőle adni, mert cséplése gyorsabban halad, mint a búzáé. Tekintetbe veendő továbbá a repce ára is, mert magas árnál kisebb lehet a rész. A felvetett kérdés tehát csak szakszerű előszámítás útján oldható meg s minthogy a repcénél ugy a termések, mint az árak nagy ingadozásoknak vannak alávetve, legjobb a repcét napszámokkal csépltetni.

2. Ha a haszonbéri szerződés a trágya és a szalma eladását el nem tiltja, jogában áll ezen anyagokat eladni. Mindazáltal cél-szerű lesz előzetesen ezeket az anyagokat vagy a birtokosnak, vagy a bérlő utódnak felajánlani, mert ezeknek érnek ezen anyagok legtöbbet.

3. A közölt feltételek mellett az ákácza-fákat bátran kivághatja és saját céljaira fordíthatja; mindazonáltal ajánlatos a birtokost ezen esetleg fiatal fák méltányos megváltására felkérni, mert ezek birtokának értékét emelik. De a fák megváltására a birtokost kötelezni nem lehet, ha ez a szerződésben kikötve nincs.

Hensch Árpád.

A kartelügy tanulmányozása.

A kereskedelemügyi miniszter dr. Ráth Zoltán kassai jogakadémiai tanárt a kartelügy tanulmányzásával bízta meg, kifejtve a megbízó levélben a következőket:

„Azon jelenség, hogy önálló ipari vállalatok oly célból egyesítettek, miszerint a szabad verseny elvén alapuló gazdasági rend megkerülésével, közös eljárás által bizonyos áruk termelését, árképződését vagy kelendőségi viszonyait szabályozzák, mindnkább nagyobb arányokat vesz. Ezen kartelszerű egyesülések Magyarországon tudvalevőleg ez idő szerint korlátozásoknak alávetve nincsenek. Bár az ily egyesületeket főleg a termelés rendszeressége, a munkákész rendszeres foglalkoztatása stb. s így szocial-politikai szempontokból néha kellően megokoltaknak is találom, mégis az említett jelenségnek az ország termelésére és fogyasztására való hatását minden oldalról megvilágítva látni óhajtanám, azon célból, hogy a netalán megszállásnak mutatózó intézkedések irányát megállapíthassam.”

Dr. Ráth Zoltán ezen megbízatásnak megfelelő, tanulmánya eredményének első részét, mely a kartelek mibenléte, fajai és szervezete, fejlődése, célja, jellege hatása és a kartelpolitika vezérelveivel foglalkozik, már beterjesztette.

Ez azonban nem elegendő, szükséges, hogy a hazánkban működő karteleknek gyakorlati hatásával is megismerkedjünk s ezért szívesen vállalkozunk az erre vonatkozó adatok egybegyűjtésére és közzétételére.

A „Köztelek” ismételt és teljes nyíltsággal foglalkozott a kartelek ügyével. Ténnyellett ezt, mert hisz a magyar gazda is érzi a nagyipar e legmodernebb fegyverének súlyát. Érzi mind nagyobb mértékben, amint a kartelek szaporodnak és bensőleg erősödnek. Mert tény az, hogy mind szűkebb és szilárdabbá válik az, a vasgyűrű, melyet a nagyipar az összes többi társadalmi osztály, köztük a gazdaosztály karja köré is von.

Am mindenütt, a hol baj van, első feladat, a helyzet tisztán látni. A megismerésnek meg kell előznie az akarást s azt, ami ez után jó, a cselekvést.

A „Köztelek” számos becses czikke s az azokhoz itt ott fűződött vita azonban még nem elégséges arra, hogy megismerhessük azt a hatást, melyet a különböző kartelek gazdáinkra

gyakoroltak. Most, mikor, mint tudva van, a magyar kereskedelemügyi miniszter ur tanulmány tárgyává tette a kartelek kérdését: kell, hogy a gazdaközönség teljes nyíltsággal tárja fel tapasztalait, adja elő panaszait a kartelekre vonatkozólag. S a legjobb módja ennek: tüzetes, számszerű adatokkal megvilágítani azt, hogy mennyit árt a gazdának ez vagy amaz a nagyipari ármegállapító, termelés-kontingentáló szervezkedés.

Gazdáinkat legközvetlenebbül a cukor-, vas- és mütrágyakartelek érdeklik. Az elsőnél a gazda, mint eladó van érdekelve, az utóbbiaknál, mint vevő. A cukorkartel leszorítja a répa árát, a vas- és mütrágyakartel megdrágítja a termelést, fokozza annak költségeit. A kérdés az, hogy mennyiben, minő arányban nyomják ezek a gazdát? Hogyan változott a répa-földek tiszta hozadéka, a répa vételára, tekintve cukortartalmát is? Hogyan változott a különféle mütrágyák ára, a külföldi árakhoz viszonyítva is. Mint változtak a vaseszközök árai s minő hatása volt ennek azok alkalmazására? Érték-e el eredményt a kartellek szemben a mezőgazdák legkülönbözőbb szövetezetei? Sikerült-e és előreláthatólag nagyobb mértékben fog-e sikerülni szövetezeti cukorgyárakkal ellensúlyozni a cukorkartelt és szövetezeti gépgyárakkal stb. harcolni a vaskartelek ellen?

Felhívjuk az igen tisztelt gazdaközönséget és a gazdasági egyesületek vezetőit, legyenek szívesek ezen s általában mindennemű, a kartelekre vonatkozó kérdésekről lehetőleg pontos, számszerű felvilágosítást nyújtani és azokat a „Köztelek” szerkesztőségével közölni.

VEGYESEK

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei.	333
Az „uzsora” Csanádmegyében.	333
A kartelügy tanulmányozása.	339

Állattenyésztés.

A pótlóvázás kérdéséhez.	334
-------------------------------	-----

Takarmányozás.

A melassze etetéséről.	336
-----------------------------	-----

Gazdasági növénytan.

A répamagvak csávázása.	337
------------------------------	-----

Levelézekről.	338
--------------------	-----

Vegyések.	339
----------------	-----

Kereskedelem, tőzsde.	341
----------------------------	-----

Szerkesztői üzenetek.	342
----------------------------	-----

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteményei a VII. ker., Kerepesi út 72. szám alatti házban megtekinthetők a hétfői és az ünnepeket követő napok kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Hétfői és az ünnepeket követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-úton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

A hazai hitelszövetkezetek kötelekének kongresszusa. A hazai szövetkezetek köteleké február hó 24-én délután tartotta meg évi kongresszusát gróf *Károlyi* Sándor elnöklése alatt a vármegyház nagytermében. A kongresszuson az ország több vidékének hitelszövetkezetei voltak kiküldöttekkel képviselve. Gróf *Károlyi* Sándor megnyitván a kongresszust, jelenti, hogy a kongresszus a kötelek felosztását fogja javasolni a holnap tartandó közgyűlésnek, mert az országos hitelszövetkezet létrejövén, a kötelek szövetezeteinek legnagyobb része oda átlépett, tehát a köteleknek többé létjogosultsága nincs. *Bernát* István, a kötelek titkára adta ezután elő a szövetezeti ügy mult évi fejlődésére vonatkozó jelentéseit. Összeméri a jelen helyzetet, azt az élénk tevékenységet, mely a szövetezeti életnek csaknem

minden ágában tapasztalható, azzal a néma mozdulatlansággal, a mely másfél évtized előtt a szövetkezeti téren a nemesebb értelemben vett szövetkezeti eszme tekintetében uralkodott. Egyenként kitér a szövetkezetek különböző nemeinél mutatkozó haladásra; érinti a hitel-szövetkezetek szaporodását. A szövetkezeti eszme egyik legnagyobb diadala gyanánt üdvözli a jég- és tüzbiztosító szövetkezet keletkezését, amely hivatva van a részvénytársulati alapokon nyugvó biztosító intézetek karteljét megtörni. A kongresszus a jelentést örömmel vette tudomásul. Ezután a kongresszus a hazai szövetkezetek központi hitelintézetének feloszlására vonatkozó indítványt egyhangulag magáévá tette. A kötelek további fennállása ügyében az új alapszabályokat némi módosítással elfogadták.

A hazai szövetkezetek központi hitelintézete mint szövetkezet február hó 25-én délelőlt tartotta a vármegyeház üléstermében rendes közgyűlést *Károlyi Sándor* gróf elnöklésével. Megjelent 28 részvényes 4547 üzlet-részesel, akik 1094 szavazatot képviselnek. A múlt évi üzleteredményről szóló jelentést a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Az 1899. évi zárószámok megvizsgálása s a mérleg megállapítására nézve a felmentvényt megadták egyhangulag elfogadták az igazgatóság-nak a tisztajövedelméről való intézkedését. *Hujós József* igazgató-ági tag ismertette azután a nagykati hitelszövetkezet indítványát hazai szövetkezetek központi hitelintézetének, mint szövetkezetnek fölszámolása kapcsán. A nagykati hitelszövetkezet a fölszámolás alkalmából azt az indítványt terjesztette elő, hogy a föl- oszló hitelintézet biztosítási alapját az adós- ságok levonása után adják át az új országos központi hitelintézetnek tisztviselői nyugdíj- alapjára, annyival is inkább, mert a régi szövetkezet összes tisztviselői az új hitelintézetnél folytatják további működésüket. Az indítvány érdemleges tárgyalásába a mai közgyűlés nem bocsátkozott, mert nem volt kitűzve a napi- rendre. Az elnök indítványára elhatározták, hogy az indítványt a legközelebbi rendkívüli közgyűlésen fogják tárgyalni. A február 24-én tartott szövetkezeti kongresszus ugyanis az alapszabályok 50. § a alapján a hazai szövet- kezetek központi hitelintézetének mint szövet- kezetnek föloszlatására vonatkozó indítványt tett. Ezt az indítványt a mai közgyűlés elfo- gadta. A föl- oszló szövetkezet ezután az 1898. XXIII. t.-cz. értelmében mint *Országos központi hitelintézet* fogja működését tovább folytatni. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Biztosítási ankét. Jelentettük már, hogy az évek óta készülő magyar biztosítási törvény megvitására az igazságügyminiszter szakérte- kezetletet hívott össze. Ez az ankét hétfőn, e hónap 26-án kezdődik s azon *Flös Sándor* igazságügyminiszter személyesen fog elnökölni. A pénzügyminisztert *Popovics* miniszteri taná- csos képviseli, míg *Hegedüs Sándor* kereske- delemügyi miniszter személyesen lesz jelen. A szakértekezletre meghívottak száma husz, ezek: jelenlegi és egykori biztosítási igazgatók és titkárok, országgyűlési képviselők, egy-két, a biztosítási joggal foglalkozó ügyvéd és egy agrár szakiró. Az előttünk levő névsor azt a

benyomást kelti bennünk, hogy az ankét tagjai- nak összeállítása meglehetősen önkényes mó- don történt. Meghívták a kartellált biztosító intézetek mindegyikének egy-egy emberét, de tudomást sem vettek olyan szakférfiakról, akik véletlenül jelenleg kartelen kívül álló intéze- teknek állanak az élén. Az igazságügyminisz- ternek, ha az „audiatur“ . . . elvén áll, nem szabad állást foglalnia kartel mellett vagy ellen, amikor oly nagyfontosságú és messze kiható törvény megalkotásáról van szó, mint a biztosítási törvény. Különösen kifogásolnunk kell azt, hogy sem az újonnan alakult Gazdák Biztosító Szövetkezetének köréből, sem a régeb- ben működő Országos Magyar Kölesönös bizto- sító szövetkezet részéről az ankétra senkit meg nem hívtak, így a szövetkezeti biztosítás az ankétén egyáltalában nem lesz képviselve. Természetes ezek után, hogy az ankétól egyéb sikert nem is remélhetünk, minthogy a kartelben levő üzérkedő részvénytársaságok érdekei fognak előtérbe jutni és a szövet- kezeti biztosítás legfeljebb mint hátrányos alakulás fog szóba kerülni, holott bizonyos hogy ez a jövő.

Ne adjuk el a bort. Ismeretes még mindnyájunk előtt a múlt évi időjárás. Emlé- kezhetünk a júniusi bőséges esőzésekre s így kéznél fekvő dolog az is, hogy a szőlő vege- tációja gazdag és rohamos volt. Ezen gazdag vegetáció aztán azt eredményezte, hogy a termés nem az alsó rügyekben rakódott le, hanem magasabban; a felső rügyek aztán a tél folyamán elfagytak, az alsó rügyek pedig már most megmutatják, hogy meddők, mert hegyesek, csucosak. Gondoljunk csak vissza 1897-re, ez is nedves év volt, nem is volt termésünk 1898-ban. Így leszünk az idén is; s komolyan figyelmeztetm szőlősgazda-társai- mat, hogy boraikat ne engedjék ki kezeik közül egy könnyen, mert ha a mai potom áron el- vesztegetik boraikat, a több mint bizonyos kedvezőtlen szüreti eredményeket ellensúlyozniok lehetetlenné válik. Tartsuk tehát a borokat, mert a ki a fentebbieket be nem látja, az vak és süket. Szabadka, *Szobonya Bertalan*.

Kassai m. kir. gazd. tanintézet jubi- leuma. A kassai m. kir. gazdasági tanintézet a folyó 1900. év őszén tölti be negyedszázados fennállását. Ez alkalomra az igazgatóság egy emlékkönyv kiadását is tervbe vette, melynek keretében a tanintézetet eddig végzett hallgatók névsorát, jelenlegi állását és tartózkodási helyét is felvenni szándékszik. Az igazgatóság ennélfogva felkéri mindazokat, a kik a kassai m. k. gazdasági tanintézetet elvégezték, hogy szives- kedjenek a fent jelzett adatokat az igazgató- sághoz minél előbb beszolgáltatni.

Tenyész-versenyek. Az urkocsisok szövet- kezetének igazgatósága 1901, 1902 és 1903 ra tenyész-ügetőversenyeket írt ki, a következő feltételekkel:

1. 1901. (ősz-i idény) Csikó-verseny: 3000 K. (Ebből 2000 K. az I-nek, 600 K. a II-nak, 250 K. a III-nak és 150 K. a IV-nek.) Az Osztrák-Magyar monarchiában (1899-ben) ellett s nevelt 2 éves ménék s kanczák részére. Táv 1609 m. I. nevezés 10 K. 1900 márczius 1. déli 12 óráig. II. nevezés 30 K. 1901. márczius

1. déli 12 óráig. III. nevezés 50 K. 1901. ver- seny előtti zárnevezéskor.

2. 1902. (tavaszi idény) 3 évesek tenyész- versenye: 5000 K. (Ebből 3000 K. az I-nek, 1000 K. a II-nak, 600 K. a III-nak és 400 K. a IV-nek.) Az Osztrák Magyar monarchiában (1899-ben) ellett s nevelt ménék s kanczák részére. Táv 2800 m. I. nevezés 20 K. 1900. márczius 1. déli 12 óráig. II. nevezés 30 K. 1901. márczius 1. déli 12 óráig. III. nevezés 50 K. 1902. verseny előtti zárnevezéskor.

3. 1903. (tavaszi idény.) 4 évesek tenyész- versenye: 10,000 K. (Ebből 5000 K. az I-nek, 2000 K. a II-nak, 1500 K. a III-nak s 500 K. a IV-nek. Az I. díjat nyerő tenyésztojének arany érem és 1000 K.) Az Osztrák-Magyar monarchiában (1899-ben) ellett s nevelt, magyar vagy osztrák honpolgár tulajdonában levő 4 éves ménék és kanczák részére. Táv. 3300 m. I. nevezés 20 K. 1900. márczius 1. déli 12 óráig. II. nevezés 30 K. 1901. márczius 1. déli 12 óráig. III. nevezés 40 K. 1902. márczius 1. déli 12 óráig. IV. nevezés 100 K. 1903. verseny előtti zárnevezéskor. Csakis a bécsi „Trabrenn Verein“ által vezetett ellési lajstromba bejegyzett lovak nevezhetők.

Szállítási kedvezmény az OMGE. által rendezendő tenyészállatvásárra szállítandó állatok után. Az OMGE. által f. é. márczius 11. és 12-én tartandó tenyészállatvásárra szállítandó állatküldemények után a kereske- delemügyi miniszter megengedte, hogy a m. kir. államvasutak vonalain a kiállítási álla- tokra fönnálló díjkedvezmény alkalmaztassék a díjszabásban megállapított felételek és módo- zatok mellett. (Igazolvány és a fuvarlevélen való előírás). A vásárra érkező és onnan el- szállítandó állatok rakodása *Budapest keleti pályaudvar* állomáson történik.

Az 1900. évi bécsi lókiállítás. A folyó évi május 19-étől 27-éig a Práterban levő ló- kiállítási téren tartandó ez évi lókiállítás iránt az illető körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Már ez idő szerint számos kérdezősködés tör- tént a küldést illetőleg és az ideai lókiállítás is kedvező eredménynek ígérkezik. A cs. k. földmívelési miniszterium elrendelte, hogy a Pisek- és Gödingben levő cs. k. állami ménesek a neuhof-piseki és troppai ménesudvarokból 3 éves ménescsikókat küldjenek a kiállításra. A kiállításba felvétetnek, tekintet nélkül az eredetre, tenyészlovak, vadász- és hátslovak, könnyű és nehéz kocsilovak, teher- és mező- gazdasági lovak. A kiállítás az idén is két sorozatra oszlik, az első sorozat kiválóan fényűzési czélokra szolgáló lovakat fog felölelni, míg a második tenyész- és haszonlovnak van fentartva. A kiállítással kapcsolatban gazdag díjazások vannak kilátásba helyezve és erre a czélra a felajánlott tiszteletdíjaknak egész sora, valamint nagyszámu pénzdíjak állanak már eddig is rendelkezésre. Bejelentéseket elfogad a titkárság, (Secretariat der VI. Section, Wien I. Herrengasse 13.), ahol a szükséges nyomtatványok díjmentesen kaphatók.

**Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magvak beszerzési forrása
ajánlható
Mauthner Ödön** cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapesten, VI., Andrassy-ut 23.

NYILTTÉR.*

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztésége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

Budapesti gabonatózsde.

(Guttman és Wahi budapesti terménybizományvezérség jelentése.) Budapest, 1900. február 24-én.

A hét első felében boros, esős, e mellett azonban száraz időnk volt, mely az egész országra kiterjedt. Később erősebb legáramlatok mellett száraz és hidegebb idő állott be, mivel egyúttal az égbolttól teljesen kiderült és a hét végével a hőmérséklet is ismét emelkedett. A vetések állása felől nincs panasz; a múlt heti esős idő a talajra nagyon előnyös volt. A vizzállás tartósan magas és a hajózás már mindenütt újból megkezdődött.

A külföldi piacok üzletmenetét illetően a múlt hetek szilárd hangulata csökkent, a forgalom is mérsékeltebb, az árak azonban nagyjából tartottak maradtak. Amerikában csak lényegtelen variációk voltak; az üzlet főleg a helyi spekuláció realizációira vagy fedezésre szorított, az exportkereslet is gyenge maradt és a múlt héthez viszonyítva az árakban 1-75 c. csökkenés mutatkozik. A látható készletek a „Bradstreets” jelentése szerint 858,000 hush. kisebbek. A La-Plata államokból élénkebb üzletet jelentettek. A buza minősége továbbra is kielégítő és az ország belsejéből érkező törek is kedvezőek. Angliában a piacok jól tartottak és a fogyasztás is jobb keresletet tanúsított, Franciaországban ellenben az érdeklődés csökkent és az árak — habár mérsékelt — lefelé törekedtek. Az árváltozások csak kismértékűek. A többi kontinentális piacokon a fogyasztás ismét tartózkodást tanúsít és némileg olcsóbb árak mellett csak mérsékelt beszerzéseket eszközölt.

Nálunk a kereslet az összes czikkék iránt — tengeri kivételével — gyenge és az árak sem voltak tartóhatók.

Az üzlet részleteiről következőket jelenthetjük. Buza lanyha irányzatban indult. A malmok erős tartózkodást tanúsították, annál inkább, mert a hozatalok előre megvásárolt és eladatlan árban egyaránt nagyobb terjedelmet öltöttek, míg a tulajdonosok erős eladási hajlamot tanúsítottak és sürgetően kínáltak. Az irányzat így tartósan csendes maradt és korlátozott forgalom mellett az árak kb. 30 fillért vesztek. A hét vége felé futólagos javulás átlott be, finom áru valamint tételbuzák jobb érdeklődésre is találtak, a hangulat azonban utóbb ismét ellanyhult. — Az összforgalom 110,000 mm. tesz ki (közötte 10,000 mm. elvált szerb áru). A behozatal összege 155,000 mm.

Rozs csak mérsékelt volt forgalomban és az üzlet e czikkben nehézkesen fejlődött. Középmínőségű áru el volt hanyagolva és csak 10—20 fillérral olcsóbban volt elhelyezhető, míg finom áru elszállítási czélokra inkább talált tartott árakon vevőt. A helyifogyasztás tartózkodó maradt. Minőség szerint budapesti paritásra 12,30—50, prima árúért 12,60 koronáig fizettek, malmoknál helyben átvéve 12,70 koronáig 3 óra volt elérhető. Nyíri származék jóformán üzletelének és inkább névtelenesen jegyzünk Debreczen paritásában 11,35—40 kor. minden 100 kg.-ként.

Árpa (takarm. és hánt. czélokra) gyárosoknál és hivataloknál egyaránt némileg jobb érdeklődésre talált, tekintettel a gyenge kínálatra, azonban élénkebb forgalom ki nem fejlődhetett. Az árak szilárdan tartottak és minőség szerint helyben 11—11,50 kor. között alakulnak. Jó középmínőségű sorárpa kisebb mennyiségben budapesti paritásra 12—13 kor. kelt el.

Zab ugy vasuti árban, mint hajóárban jobban van kinalva, míg a kereslet a rendes mértékét nem haladta túl. Az árak változatlanok maradtak és szín és tisztaság szerint 10—11 kor. jegyzünk 100 kg-ént helyben átvéve. Finom minőségű árban a kínálat mérsékelt.

Tengeri ki nem elégitó kínálat mellett szilárd irányzatú. A hozatalok különösen az utóbbi napokban főleg hajóárban bővebbek, ez azonban jobbra előre eladott, vagy tovább tranzitáló áru. A kereslet tartósan jó, a forgalmat azonban az erősen felemelt köve-ések különösen a Tiszavidéken és a Bánáthban megnéhezitik. A múlt héthez viszonyítva az árak 10—20 fillérral magasabbak és budapesti paritásra 9,90 kor., Kőbányán 10,30 kor.-g fizettek. Eladatlan áru alig kerül a piacra.

Olajmagvak: Káposztarepceben effektív áru e héten alig volt forgalomban és 25 koronáig terjedő

* Az e rovat alatt közöltékért a szerkesztőség előlősséget nem vállal.

árjegyzésünk inkább csak névtelen. Káposztarepce augusztusra korlátozott forgalom mellett csenden irányban és 24,50—24,40 korona között változott. Ma 24,50—24,60 koronáig jegyeztünk. A melléczikkben jelentéktelen a forgalom; vadrepce 11.—13.— korona, gomborka 21.—23.— korona, lenmag 23.—27.— koronát ért el helyben.

Hüvelyesek: Bab iránt e héten is gyenge volt az érdeklődés, a kínálat ugyancsak korlátozott és az árak engedékenyek. Törpebab Gyöngyösön 17,50 korona, Félégházán 17,50 K., gömbölyű Mohács 15.— korona. Zombor-Baján 15.— K. Barnabab Kalocsán 14,50 korona, tarkabab Nagy-Károlyon 9,50 korona. Kendermag budapesti paritásra 22.— koronáig jegyez. Bükköny 12—13.— K., Muharmag 13,50—14,50 koronát jegyez helybeli paritásra, minden 100 kg.-ként.

Napi jelentés a gabonauzletről 1900. február 27.

A kászaru-piaczon a forgalom kedvetlenül indult meg és a malmok csak nehezen fogtak hozzá a vétel-ekhez, de midőn a határidők emelkedtek, az áruba hozott 35,000 g. buza mégis elkelte tartott árakon. Határidőkben mozgalmassabb volt az üzlet és 14,80 as tavaszi jegyzésre a déli tozsde 14,90—14,92-vel zárul, mely emelkedés a többi árfolyamokban is konstataható s így különösen a májusi tengeri nyert 5—6 fillért árban. Rozsban az üzlet csendes, a kínálat tartózkodó s minőség szerint 12—12,30 K. kelt el prima áru ab itt.

Árpát lanyha és takarmány czélokra 10,90—11,20 koronáért vettek helyben 3 óra. Csirázásra szükségelt árúért 11,40—12— koronát is fizettek 100 kg-ént. Zab változatlan és bécsi számlára 10—10,60 koronáért kelt el.

Tengeri szilárd s mérsékelt kínálat mellett 10—10,20 K. volt érte elérhető ab itt, míg Kőbányán 10,30—10,40 korona.

Table with 2 columns: Item and Price. Buza áprilisra 1900. 14,80-84-86; októberre 15,36 38-40; Tengeri májusra 10,20-22-26; Rozs áprilisra 12,0-12,62; Zab 9,98-10.-

Heremagvak ólomzárólása.*

Budapest, 1900. február 25-én.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1899/1900. idényben, azaz 1899. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedők-nél és termelőknél a következő magvakat ólomzárta:

Table with 3 columns: Name, Weight, and Price. Mauthner Odön Budapest, 1358 1595 2933; Magy. mezőg. szöv. Bpest, 621 1038 1659; Haldek Ignác, 821 401 1222; Klein Vilmos Szatmár, 150 727 877; Deutsch Gyula, Budapest, 347 328 675; Ifj. Freund Sámuel, Szatmár, 52 501 553; Frommer A. H. utóda Bpest, 233 282 515; Singer Zsigmond, Budapest, 44 218 260; Boross és Szalay, 100 135 235; Klein Vilmos örök. Temesvár, 90 136 226; Beimel és fia Budapest, 81 166 187; Lamberger Károly Bpest, 58 74 132; Radwáner és Rónai Bpest, 32 78 110; Holländer A. és fia, Ungvár, 20 71 91; Funkelester József, Aradon, 22 56 78; Szávost Emil, Budapest, 16 61 77; Gr. Teleki Árvád, Drassó, 52 4 56; Kramer Lipót Budapest, 23 14 37; Fuchs Fülöp és fia, Budapest, 13 13; Nöthling Vilmos Budapest, 2 2

Összesen 4120 5838 8958. 1) 7 q Trifolium incarnatum, 16 q Trifolium repens. 2) 51 q répanag. 3) 54 q Anthyllis vulneraria, 10 q Pheum pratense.

* A hazai mezőgazdaságra nézve káros amerikai heréféle magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárja.

Szeszüzlet.

Szess. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e héten elején az üzletmenet valamivel gyérebb volt és dacára a korlátozott vételkedvnek a szeszárak változatlanul a mulhethi jegyzés szerint záródnak. Elkelt finomított szesz nagyban azonnali szállításra 113—113,50 koronán adózva és adózatlanul szabadraktárra szállítva 43—43,50 K.-ig. Élesztőszesz adózva 113—113,50 K., adózatlanul 43,50 koronán kelt.

Vidéki finomítógyárak által finomított szesz gyéren volt kinalva és nagyobb üzlet alig létesült. Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyerszesz e hétenek elején 35 koronáig volt kinalva és

néhány száz hektoliter egy áron azonnali, valamint márciusi szállításra el is kelt.

A kontingens nyerszesz ára Budapesten 36,50—37.— korona. Bécsi jegyzés 39,80—40 — korona, kontingens nyerszeszért.

Frdgai jegyzés 112,75—113— korona adózott és 38,50— korona adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 21—22 — korona kiviteli szeszért 90% hektoliterje.

Kivitelre néhány kocsiakomány finomított szesz vásároltak.

Vidéki szeszgyárak közül: Temesvár, Losonc, N.-Várad 50 fillérral drágábban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti várlatárak e héten: Finomított szesz 113—113,50 korona, élesztőszesz 113—113,50 K., nyerszesz adózva 111—111,50 korona, nyerszesz adózatlan (exkontingens) — korona, denaturált szesz 36—37.— korona. Kontingens nyerszesz — korona.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélküli bórmentve budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmieczikkék áráiról.

Magyar gazdák vásárcsarnok állató szövetkezetek jelentése. 1900. február hó 24-én.

A hét második felében üzleti forgalmunk nagyon élénk volt. Hirtelen szilárdulás átlott be vaj és turónál, mely czikkék élénk kereslet mellett jobb árakon találtak elhelyezést. Jó keletje volt még a marhahusnak, az öltött baromfinak és vadból a szarvasnak. Mindenből bőségesen voltunk ellátva. Élénk képet mutatott még a baromfi piac, dacára a nagy hozataloknak az árak jól tartják magukat. Csak a tojásüzlet lanyha bőséges kínálat folytath az árak ismét estek.

Eladásaink nagyban: Vidéki marhahus 72—80 kor., sertés 80—200 kor. 100 kilonként. Bárányok páronként 10—16 koronáért keltek el.

Vadból 16 szarvast értékesítettünk 70—80 filléres árban kilonként.

Vágott baromfiból elkelt nagy tetelekben liba 1,20—1,24 korona, pulyka 1,10—1,40 koronáért kilonként. A ruca drbját 2,40—3 korona, kappant 2,40 K., tyukot 1,40—1,80 koronáért adtuk.

És baromfiból értékesítettünk pulykát 12 koronáért, megölés lábát 10—11 korona, tyukot 2,60 koronáért páronként.

Vaj és turó szilárd irányzat mellett kelt el a teavaj 1,80—2,10 korona, főzővaj 1,40—1,60 korona, turó 16—28 fillérral kilója.

Álföldi tojás 64—68 korona, erdélyi 62—63 koronás árakat jegyez eredeti ládája.

(A szeszgyári vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1900. február 26-ól.)

Has. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q K. 102—108, II. oszt. 96—102, III. oszt. 92—96 eleje I. oszt. 92—96, I. oszt. 88—92, II. oszt. 84—88, borjúhús hátulja I. oszt. 108—112, II. oszt. 100—108, eleje I. oszt. 96—100, II. oszt. 80—96, birkahús hátulja I. oszt. 84—88, II. oszt. 70—84, eleje I. oszt. 70—76, II. oszt. 56—70 bárány eleje I. db 0.—0.—, hátulja —, sertésbús magyar szalonnával esőrendű 1 q 90 100 vidéki 80—92, szalonna nélküli esőrendű 96—112 vidéki 86—100, sertésbús pórkölt 0.—0.—, sertésbús szerb szalonnával —, szalonna nélküli —, sertésbús füstölt magyar —, idegen (vidéki) —, sonka nyers 1 kg. 90—1,20, füstölt bef. osontal 1,12—1,50, osont nélküli 1,20—1,70, sonka füstölt knif. osont nélküli —, szalonna sózott 1 q 88—96, füstölt 100—112, sertésbús bordóval 1 00—1,04 hordó nélküli 96—100, kolbász nyers 1 kg. —, füstölt 1,20—1,90, szalámi beföldi 200—350, külföldi —, malacz szopós él 1 db 4—7—, tusított 1,50—1,80.

Baromfi. a) Rb. Tyuk 1 pár K. 2,60—2,80, csirke 1,40—1,80, kappan hizott 4,20—4,40, sovány 2,80, 3—, ruca hizott 0—0—, sovány 0—0—, vad hizott 0—0—, sovány 0—0—, b) Tusított. Tyuk 1 db fr. 1,40—1,50, 1 kg. —, csirke 1 db 1,00—1,20, 1 kg. —, kappan hizott 1 db 1,40—1,80, 1 kg. —, sóze hizott 1 db 1,60—2,80, 1 kg. 1—1,20, félkövér 1 db 1—, ind hizott 1 db 4,60—6,50, 1 kg. 1,10—1,26, félköv. 1 db 0—0—, 1 kg. —, pulyka hizott 1 db 0,0—0—, 1 kg. 1,10—1,20, félkövér 1 db 0—0—, 1 kg. —, ludmáj 1 db 1,0—2,0, 1 kg. 2,80—4—, tuscsir 1 kg. 1,60—2,0, idej liba 1 db —.

Hsl. Rb. Hareca 1 kg. K. 1,80 2— osuka 1,20 2— ponty (dunai) 1,60—1,80 stülő 0—0—, k. sege 0—, máras 1,20—1,80 csompó 1,20—1,40, angolna 0—0—, apró kevert 0,60—1—, lazax —, plastráng 0—0—.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. K. 0,16—0,16, előlőzött 0,12—0,12, tejszin 0—0—, tejföl 0,50—0,56, tehénvaj (tea) 1 kg. 1,60—2,20, I. rendű 1—1,50, II. r. 1—1,50—, olvasztott 0—0—, Margarin I. rendű —

0-... II. rendű 0-...-0-... tehénturó 0-20-0-28, juh...

Liszt és kenyérmű. Fehér kenyér 1 kg. K. 26-30-0, barna kenyér 0-20-0-22, rozskenyér 0-22-0-22.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q K. 12-20, kül földi 36-56, borsó héjas magyar 20-0-24...

Tej. Friss alföldi (1440 db.) korona 58-50-60, erdélyi (1440 db.) 57-0-59...

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0-0-0 1 q 4-0-4-50, Petrezselyem 100 kötés 0-0-0 1 q 16-18...

Gyümölcs. Alma 1 q K. 18-30, köz. alma 16-24, vörösbarna 10-20, közönséges körte 10-20...

Fűszerek itélek. Paprika I. rendű 1 q K. 140-160, II. rendű 120-140, csöves...

Hidegvásár a Garay-téri élelmi piacon 1900. febr. 27-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Videkről és pedig: Soltról 1 árus 7 drb sertést, Dunaföldváról 2 árus 16 drb sertést, összesen 3 árus 23 drb sertést.

Forgalom közép. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 100-128 fillér, 1 q 92-98 korona...

Hidegvásár az Orczy-uti élelmi piacon. 1900. február hó 27-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Videkről és pedig: Nagy-Kőrösről 8 árus 100 drb sertést, Czeglédreől 5 árus 50 drb sertést, összesen 13 árus 150 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 104-112 fillér, 1 q 94-96 K., süldős 1 kg. 120-144 fillér, 1 q 110-112 korona...

szalma 260-320, alomszalma 200-240, egyéb takarmány 100-120, lóhere 100-120, takarmány-szalma 100-120...

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1900. febr. hó 23-án. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 970 drb, eladatott 970 drb, galicziai drb, eladatott drb, tirolai drb, eladatott drb...

Árak a következők: Élő borjú: belföldi 60-80 koronáig, kivételesen koronáig drbonkint, 60-80 koronáig, kivételesen 88- koronáig sulyra...

Budapesti juhvásár. 1900. február hó 26-án. (A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: Belföldi hizalt ürd 425 darab, eladatott 425 drb, feljavított juhok drb, eladatott drb...

Árak a következők: Belföldi hizalt ürd 36-51 K. párkint, 46-50 K.-ig 100 kiló élősúly szerint, kiverő juhok K.-ig párkint, K.-ig 100 kl. élős. sz., kisorolt kosok K. páronkint...

Bécsi vágómarhavásár. 1900. február hó 26-án. (Vass Jenő tudósítása a „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 4822 db. Ebből magyar 3639 db, galicziai 482 darab, bukovinsi 14, németországi 687 db, hizott 3895 db, legelő 927 db, fiatal drb, ökör 3801 db, bika 450 db, tehén 425 db, bivaly 65 db.

Árak: prima magyar 70-74 K., szekunda 62-69 K., tertia 52-61 K. Galicziai prima 70-72 K., szekunda 64-69 K., tertia 54-62 K. Német prima 76-83 K., szekunda 66-74 K., tertia 58-64 K. Legelőmarha: szerb és magyar 44-56 K., rosszabb minőségű 44-56 K. Bika 42-68 K., tehén 42-68 K. és bivaly 34-44 K. é. s. Az összes eladások, élősúlyban, koronaértékben értendők.

Bécsi szurómarhavásár. 1900. febr. 22-én. Felhajtott: 4553 borjú, 2604 élő sertés, 2620 kizsigerelt sertés, 371 kizsigerelt juh, 2054 bárány.

Borjúk a nagy felhozatal folytán kilónként 4 fillérrel olcsóbban keltek. A sertésvásár irányára szintén lanya volt, míg bárányok élénk kereslet mellett a multheti áronak keltek.

Árak kilogrammonkint: kizsigerelt borjú 76-94, prima 96-108, primissima 110-116 (120) élő borjú prima 96-108, primissima 110-116, fiatal sertés 62-78, kizsigerelt sertés, nehéz 76-86, hizó sertés, süldő 80-92, kizsigerelt juh 72-92, fillér pr. kiló, bárány 16-32 korona páronkint.

Bécsi sertésvásár. 1900. febr. 27-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtás: 4438 süldő, 4742 bakonyi, összesen 9180 drb.

A forgalom lanya volt. Árak kilónként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 92-94 fillér, kivételesen 96 fillér, közepes 74-90 fillér, könnyű fillér, süldő 66-82 fillér.

Bécsi juhvásár. 1900. febr. hó 22-én. Felhajtás 382 db juh.

A csekély készlet a vásár kezdetén elkel.

Árak: export juh 50-56 fillér per kiló, kivételesen 58, raczka fillér.

Szerkesztői üzenetek.

F. F. urnak. Az 1900-os ezukros bordói lé készítő módja a „Köztelek”-nek 1898. évi 42. számában van leírva.

B. L. urnak. A kért számot elküldöttük. B. kérdésére a feleletet a „Köztelek” Levélszekrényében közölni fogjuk, mielőtt rovatvezetőnkől az beérkezik.

L. Zs. urnak. Szabadka. Levélben foglalt kérdésére megtalálja a választ a „Köztelek” 13. és 14. számainak „Fejőstehenek takarmányozása” című közleményeiben.

Sz. A. urnak. M.-Család. Az elvetélt koczkák, ha megbetegedés jelet nem mutatják, nevezetesen, ha hüvelyükből kifolyás nincsen, az elvetelés után 6-8 hét múlva felbugathatók.

P. L. urnak. R.-Almás. B. levelét szakrovatvezetőnkhez tettük át s a feleletet a levélszekrényben fogjuk közölni.

Szarvasmarha fajtákat ösmertető szakmunka. Magyar irodalmunk ilyen szakmunkákban nem bővelkedik. Csupán Tormay Bélának „A szarvasmarha és tenyésztése” című munkája ismerteti behatóbban az Európában tenyésztett szarvasmarhafajtákat, így tehát mindazokat is, amelyek hazánkban elterjedve vannak. Nevezet munkát az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalat 1889-ben adta ki, tehát ott szerezhető be. Ha netalán ott kifogyott volna már a mi valószínű ódon könyvkereskedők útján kell megkísérteni beszerzését, mert más ilyen nagyobb szabásu munka a magyar irodalomban nincs.

Ivándvori uradalom. 1. Kenderbeváltó telepek vannak: Szegeden, Mezőhegyesen (Csanádmegye), Komáromban (Biharmegye) és Békésen (Békésmegye), Salzmann és társa tulajdonában, amelyek a kőrös kenderi sarlóval, mégszárítva és leveleitől megfosztva, de általában, átveszik ott helyben, 100 kg-onként 4 korona - 4 korona 40 fillér árban.

2. Lemberváltó telepek vannak: Nagy-Tanyon (Komárommegye, vasúti állomás) Fiedler János tulajdonában és Szepes-Olasziban (Szepesmegye, vasúti állomás) a Szepesmegyei Gazdasági Egyesület tulajdonában (székhelye Lőcsén, megyeháza) és bérlője Fiedler János Nagy-Tanyon; e két gyár átveszi a feligzölden kiszakított, magjaitól megfosztott, kápolná-n szárított, általában lenkőrt, a kőrönak 40 cm. - 90 cm. hosszúságúhoz képest 6 korona - 9 korona árban 100 kilogrammonként, helybe szállítva.

Pericanci, Szent-Királyi Árpád ezime: Székely-Keresztur. Ugyanott lehet a megrendeléseket tenni.

Pósa István urnak. Kendermagjának értékesítése végett forduljon a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez. Másik kérdését áttettük illetékes rovatvezetőnköz, ha megkapjuk a feleletet, közölni fogjuk.

Akácültetés. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Elsőrangú hazai gyártmány. Göscséplok. Pentez ezim: ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR. RÉSZVÉNY-TÁRSULAT. BUDAPEST. Magyarország legnagyobb és egyedül gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodásban szükséges összes gazdasági gépeket gyártja. Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakszavú kérdéssel bizalommal hozsánk fordulni. Részletes árjegyzékkel és szakmunka felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

AZ
ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
felügyelete alatt álló
KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT
kiadásában a következő
gazdasági könyvek jelentek meg:

	fűzve fnt	kötve kr.
Cselkó és Kossutány <i>Takarmányozástan</i> ...	2.40	3.—
Cserhádi Sándor <i>Talajismeret</i> ...	1.60	—
Hilgard-Treitz <i>Szikes talajok</i> ...	—,80	1.—
Domokos K. <i>Gazdasági építézet I-ső rész</i>	2.40	—
Száhlender Gyula <i>Gazdasági építézet</i> <i>II-ik rész</i> ...	2.60	3.—
Szűts Mihály <i>Mezőgazdasági becsléstan</i> ...	2.60	3.—
Cserhádi Sándor <i>Okszerű talajmivelés</i> ...	2.60	3.—
Acsádi Jenő <i>Mezőgazdasági Ut-, Vasut- és</i> <i>Hidépítézet</i> ...	2.60	3.—
Molnár István <i>Gazdasági gyümölcsstermelés</i>	2.—	2.40
Beiwinkler Vilmos <i>Fajbaromfi-tenyésztés</i> ...	5.—	6.—
Rázsó Imre <i>Czukorrépa-magtenyésztés</i> ...	1.—	—

Megrendelések az
Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)
intézendők.

A műveket bérmentve küldjük; s minden megrendelés
után 25% engedményt adunk.

Az inámi gazdaságban a következő vetési cézókra
alkalmas

burgonya fajok

kerülnek eladásra: 470
Kék óriás, Freundsdorfi,
Magyar kincs, Reichskanzler,
Simson, Märkische Zwiebel,
Höpehely, Saxoni és Junó.

Azonkívül eladó ugyanott vetésre alkalmas Dupuy
zab és Hanna árpa.
Bővebb felvilágosítást ad az inámi gazdaság intéző-
sege (ú. p. Dombóvár), vagy

Strasser Henrik
Budapest, VII., Erzsébet-körut 9.

Főtiszt,

ki hírneves czukorgyári gazdaságokban nagymértékű hiz-
lalással, kitűnő eredménnyel, hosszú ideig működik, 38
éves, németül, magyarul és tótul beszél, óvadékképes,
kereskedelmi szakképzettséggel bír, felmondatlan állását
váltóztatni óhajtja. Czím a kiadóhivatalban. 465

8946/II-2-a. sz.

Gabonaeladási hirdetmény.

A bábolnai, mezőhegyesi ménesbirtok, a
gödöllői koronauradalom és a kolostordai ménes-
gazdaság 1899. évi terméséből mintegy

13900 métermázsa buza,
4300 métermázsa rozs,
2100 métermázsa árpa,
800 métermázsa zab eladására

1900. évi márczius hó 12-én délelőtt 12 órakor

a földmivelésügyi ministerium tanácsstermében zárt írás-
beli ajánlatok útján nyilvános ajánlati tárgyalás fog
tartatni.

Az eladásra kerülő terménnyel az említett birtokok
magtáraiban, a minták, valamint a részletes eladási fel-
tételek pedig ugy a vezetésem alatt álló ministeriumban
a gazdasági főigazgató urnál, mint az említett birtokokon
bármikor megtekinthetők.

Az ajánlatok a részletes eladási feltételekben fel-
sorolt tételre külön-külön teendők.

Budapest, 1900. évi február hó 19-én.

**M. kir. földmivelésügyi
minister.**

Magy. kir. államvasutak.
26789/C-II-900.

Hirdetmény.

Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötélek.
A fenti kötélekben 1895. évi április hó 1-től érvényes II. rész D. közös fűzet-
hez 1900 márczius hó 1-én a IV. pótlék lép életbe, mely a fűdijszabás és annak
pótlékainak kiegészítését és változtatását tartalmazza.
Budapest, 1900. február 21.

A m. kir. államvasutak igazgatósága egyuttal a részes
vasutak nevében is.

Borsodmegyei Gazdasági Egyesület.

391

Eladó szőlővesszők és ojtványok.

A „Borsodmegyei Gazdasági Egyesület“ miskolczi szőlőtelepén
termeli különféle amerikai és európai sima és gyökeres vesszők,
valamint elsőrendű gyökeres fásajtványok Rip. portalis és Rup.
Monticolára ojtva eladók. 391

Levélbéli megkeresésekre bővebb felvilágosítással szolgál s
kívánatra árjegyzéket küld az egyesület titkári hivatala Miskolcz,
Vármegyeház. **Vértessy Tivadar**, ügyvivő titkár.

Tavaszi vetésre

első minőségű

Hanna-Pedigree árpát,

mely utétenyésztése az eredeti Kvassitzi árpának.
Ezen árpafaj már évek óta nagyon beválk; mivelhogy
a mellett, hogy dusan fizet, oly minőségben terem, mely el-
ismert finomságánál fogva sörfőzésre kiválóan alkalmas
és mint ilyen a legnagyobb áron adható el. 9069

Czukorgyár Diószeghen,

Pozsonymegyében.

Legkésőbb f. évi márczius hó 23-ikáig
átadható és az

idei égető idényben
kitermelhető

150 hectoliter alcohol

törzscontingens
megvételre kerestetik.

Ajánlatok:

báró Korb Tivadar
nagybirtokos

Jószáshely, u. p. Gurahoncz,
Aradm. ezimre kéretnek. 474

Megjelent

és a szerzőnél **Magyar-Óvárott**

megszerezhető

ÁLTALÁNOS és

KÜLÖNLEGES

NÖVÉNYTERMELÉS

első kötet

ÁLTALÁNOS NÖVÉNYTERMELÉS

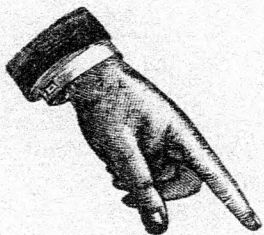
363 lap 218 ábrával.

Irta:

413

Cserháti Sándor.

Ára 9 korona, bérmentes küldéssel 9 korona 72 fillér.

Oxfordshiredown juhok.

A gróf Herberstein-féle uradalmi igazgatóság közhírré teszi, hogy általánosan ismert libochowitzi telivér tenyészetéből ez évben is részt fog venni a márczius 11. és 12-én Budapesten a Tattersallban tartandó **XVII. TENYÉSZÁLLATVÁSÁRON** nagyobb számú **oxfordshiredown tenyészkosokkal.**

Szalmaeladás.

Méltóságos bojári gróf Vigyázó Sándor ur miklaji gazdaságában

ca. 1362 q őszi szalma (buza) és
ca. 2753 q tavaszi szalma eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál Greiner F. urad. ispán
P.-Mikla. u. p. Kis-Harta, Pestm. 431

„ADRIA“

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság
Vezérigynöksége: HOFFMANN S. és V.

1900. március havában a következő gőzösök indulnak:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1900. március
Fiume	Liverpool	Pavia (C. L.)	1-10
"	Rouen	Stefánia	1-10
"	Rotterdam, Antwerpen	Nagy Lajos	5-15
"	Liverpool	Persian	5-15
"	Teagar, Pernambuco, Bahia		
"	Rio de Janeiro, Santos*	Baross	10
"	Rouen*	B. Kemény	10-20
"	Hull, Newcastle o/T.	Velturmo	10-20
"	London	Austria	10-20
"	Hamburg	Venezia	10-20
"	Liverpool	Veria (C. L.)	15-25
"	Rotterdam,	Jókai	15-25
"	Rouen		15-25
"	Barcelona, Valencia*	Zichy	25
"	Algier ¹ , Glasgow*	Báthori	21-31
"	Gibraltar ¹ , London	Mátyás király	21-31
"	Oporto, Bordeaux*	Szent-László	21-31
"	Liverpool	Lesbian	21-31
"	Hull, Newcastle o/T.	Rosario	21-31
"	Antwerpen		25/III-5/IV

1 Ha a gőzös elindulása előtt 8 nappal elegendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság feuntartja magának a jogot, e kikötőket nem érinteni.
A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triesztet is érinti.

Honnan	Hová	Gőzös neve	1900. március
Liverpool	Fiume-Trieszt	Saragossa C. L.	1-10
Hull, Newcastle o/T.	Trieszt-Fiume	Rosario	1-10
London	"	Narva	1-10
Antwerpen	"	Kálmán király	1-10
Liverpool	"	Athenian	5-15
Bordeaux	"	Mattekovits	10-20
Liverpool	Fiume-Trieszt	Cyria (C. L.)	10-20
Rio de Janeiro, Santos	Trieszt-Fiume	Deák	15-25
London	"	Sultana	15-25
Liverpool	"	Algerian	15-25
Rotterdam	"	Petőfi	21-31
Glasgow	"	Szent István	21-31
Rouen	"	Stefánia	21-31
Hull, Newcastle o/T.	"	Kolpino	21-31

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 kr-ért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

Pályázati hirdetés.

A „Debreceni szőlő és borkermelő szövetkezet“nél megüresedett

ügyvezetői állásra

pályázatot hirdetünk, s felhívjuk a pályázni kívánókat, hogy úgy elméleti, mint gyakorlati képzettségüket igazoló bizonyítványokkal ellátott s családi viszonyaikat is feltüntetve pályázati kérvényüket

1900. évi március hó 15-éig

gróf Degenfeld József igazgatósági elnök, főisj. án urhoz Debreczenbe nyujtsák be.

Az ügyvezetői állással évi 3200 korona fizetés és a szövetkezeti telepen természetbeni lakás jár.

A megválasztott ügyvezető állását 1900. évi április hó 1-én köteles elfoglalni. Allandósítása azonban csak egy évi próbaszolgálat után fog megtörténni.

A „Debreceni“ szőlő és borkermelő szövetkezet igazgatósága.

A dr. Aschenbrandt-féle

bordói-por

a legbiztosabb, kényelmes kezelésű és olcsó ellenszere
a szőlő- és a burgonya

peronosporájának

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ raktárában:

50 kgos zsákokban --- --- --- à kg. 38 kr.
10 kgos zsákokban --- --- --- à kg. 40 kr.
5 kgos zsákokban --- --- --- à kg. 40 kr.

A szőlő első permetezéséhez 1°/_o; második permetezéséhez 1¹/₂—2°/_o; harmadik permetezéséhez 1¹/₂°-os oldatot használjunk. — Egy kat. holdra kell 3 permetezéshez 22—25 kg. bordói por, 25—30°-al kevesebb, mint a tiszta rézgáliczból. — A port **konyhaszítán** a vízbe szitáljuk és kész az oldat.

A dr. Aschenbrandt-féle

réz-kénpor

a legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb betegségtől is védelmező ellenszere az

oidiumnak (lisztharmat).

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ raktárában:

50 kg. zsákokban --- --- --- à kg. 26 kr.
10 kg. zsákokban --- --- --- à kg. 28 kr.
5 kg. zsákokban --- --- --- à kg. 28 kr.

Ahol az 1899-ik évben volt **oidium**, először április hóban, a mikor a szőlő hajtása 10—12 cm., **porozunk**; másodsor június hó végén, harmadszor augusztus hóban. — Egy kat. holdra kell 3 porozásához 15—18 kg. **réz-kénpor**. **Sokkal kevesebb fogy belőle, mint a közönséges kénporból.**

Az emelkedő rézgálicz és kénárak folytán a dr. Aschenbrandt-féle porok fenti árai ideiglenesen kötelezők. — Tessék mielőbb a rendelést eszközölni, hogy a tavasszal szállíthassunk. Elkészett rendelések teljesítéséért nem szavatolunk, mert a gyártás korlátolt.

Permetező és fújtató gépek:

Vermorel-féle „Eclair“ permetező --- --- --- 20 frt
Vermorel-féle „Torpille“ porozógép --- --- --- 18 frt

Megfelelő magyar gyártmányok:

Permetező --- --- --- 14 frt
Kézi fújtató (igen finoman poroz) --- --- --- 5 frt
Háti porozógép (igen finoman poroz) --- --- --- 14 frt

Az „Aschenbrandt-féle“ porok megrendelhetők a vezérképviselő

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél,

BUDAPEST, (Alkotmány-utca 31. szám).

Ezenkívül megrendeléseket elfogadnak:

A „Borászati Lapok“ kiadóhivatala,

BUDAPEST (Köztelek)

és a vidéki megbízottak.

VITULOSAL

(törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli, biztos óvszer
a fertőző borjuvértés ellen

(Borjuvész).

Mindig biztos hatású, egyszerű alkalmazás!
Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismerető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő: 59

Kalmár Vilmos,

Budapest, VI. Teréz-körút 3.

agy. kir. államvasutak.
16821. szám.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-bajor vasuti kötelek.
A fenti kötelekben 1895. október hó 1-től érvényes II. rész 2. díjszabási füzetben foglalt 30. számú kivételes díjszabásba (nád, valamint nádtakarók szállítására 1900. évi február hó 10-iki érvénnyel Fonyód-Fürdőtelep, Szántód és Tétény déli vasuti állomások is felvételnek és ezen állomásokra a fődíjszabás 133-136. és az I. pótlék 30. oldalain Budapest d. v. állomásra fenálló díjtételek nyernek alkalmazást.

Budapest, 1900. február havában.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

Eladó szőlővesszők.

Méltóságos BEZERÉDJ ANDOR cs. és kir. kamarás ur immunis hemoki szőlőiskolájából a következő egy éves gyökeres vesszők eladandók:

20.000 Olasz rizling 1000 a 16 korona
1500 Mézes fehér 1000 a 16 korona
2000 Muscat lunel 1000 a 20 korona.

Az árak csomagolással és vasúthoz szállítással egyben értendők. Megrendelésnél a megrendelt vesszők árának 25% bektüendő.

A megrendelést Jegenyési gazdaság, u. p.

Szedres-Tolna kérjük eszközölni. 438

Eladó magtengeri.

A „Lapusnyaki” tengeri — erőben levő, úde talajon — az összes simaszemű fajták közt a legnagyobb termést adja. A „Lapusnyaki” elsőrendű csalánmáté termő fajta is. A „Lapusnyaki” tengeri a szegedi országgyűlésen aranyéremmel lett kiüntetve. A cső középerőli morzsolt vetőmag ára 5 kiló 2 korona, 50 kiló 12 korona, 100 kiló 24 korona. Cs. Lázár László, Lapusnyak, posta Hunyad-Dobra. 440

Egy

16 karban levő, használt cséplőszekrény, bármely elfogadható áron eladó. Intézkedés Somogy-Megyer, u. p. Tab. 442

Megvételre
keresték 100.000 drb. gömbölyű tölgyfa, esetleg gömbölyű vörösfenyő, vagy hasított akácfa szőlőkaró. A karóknak 2 méter hosszúnak és hegyzeteknek kell lenniük. Ajánlatok a Szabad-Battyán déli vasuti állomáson átveendő karók árának megnevezésével s azok vastagsági mérete közlésével. Uradalmi központi felügyelőséghez Nagy-Lángra (Fejérmegye) czimzendők. 468

Duppai vetőzab eladás.

Tóth János földbirtokos jankamajori gazdaságában (u. p. Halas, Pest-m.) a magyar-óvári m. kir. nővényttermelési állomástól beszerzett mag után közvetlenül termelt

duppau z a b vetőmagul eladó.

Egy métermázsza zsák nélkül 14 korona, 50 kilogr. zsákkal, bérmentes küldéssel 9 korona. 346 Minták posta fordultával.

Immunis homoktalajról következő faj-tiszta peronospora és jégveréstől ment

sima vesszők eladók!

Piros Chasselas 10.000 drb ezre 6 K.
Fehér Chasselas 12.500 " " 6 "
Furmint " " 18.000 " " 5 "
Olasz Rizling 28.000 " " 4 "
Vesszők a vasuti állomáshoz Heves szállítva.

Megrendeléseket elfogad

Coburg hercegi bérnökség, Heves. 460

Szőlőajtványok

Nemes-Kadarka, Erdő, Piros-Bakor, Kővidinka, Aramon, Alecan-busó, Olasz-Rizling, Rajnai-Rizling, Madlen, Chass, piros és fehér (gyöngyszőlő) Juhfark stb. stb. gyökeres, fás, székany minőség különböző alanyokon fajlított. Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Ezen katalógus megszerzése meg azoknak is érdekében áll, kik ideai szükségleteiket már fedezték, vagy ezidő szerint rendelkezési szándékuk nincsen. — Tartalmazza az összes szőlőfajok jellemzését, termőképességét, metszését, egyéb művelését s más gyakorlati tudnivalókat

Élőkerítés

(Élőföldvény)
Gleditsia (koronafenyő, kriszuszóvics vagy tükösképenyfa) valamennyi sövényföldvény közül legelső, gyorsan fejlődik, nem eszmézik, mint akác, aronca stb. stb. magas 15-25 cm. magas tövéseivel ember és bárány állatnak ellentáll. Felsője, hogy agyag, homok, meszes, köves, szikes stb. talajban kitűnően díszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majorkák, temetők stb. körülkerítéséhez felalulhatatlan, legelőszó, örökös sövényt képez. Ezer darab csemte ára 6 ft, eleget 200 méterre. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomtatott útlelési és közlelési utasítás mellékeltek. — Magyar, híres szerkesztés, csiraképes 100 kiló 28 ft, 50 kiló 16 ft, 10 kiló 4 ft 20 kr. Ismerető árjegyzék ingyen és bérmentve. Czím: „Ermeléri első szőlőajtvány-telep” — Nagy Gábor, Nagy-Káza Bihar-megye. 10188

Eladó fenyőcsemetek és fenyőfácák
1-4 éves korig mindenféle fenyőcsemete, valamint 25-150 cm. magas fenyőfácák.

Árjegyzéket, valamint a fenyőcsemetek mintát ingyen és bérmentve küld:

Kontsek György földbirtokos
Ábrahámfalva, u. p. Tót-Próna Turóc-megye. 244

A nemesített alcsuthi tengeri,

mint korán érő, bőtermő fajta, továbbá mint igen értékes kereskedelmi áru, a hazai keményszemű tengeri félék között a legkiválóbbnak van elismerve.
Vetőmagot az ideig is ad el az uradalom a következő árak mellett: gondos figyellel megválasztott csővek közep részről, kézzel morzsolt vetőmag ára métermázsánként 18 korona. Elsőrendű piaci áru métermázsánként 14 korona. Az árak Ács-állomásra szállítva (Bicske-Szabóvári helyi érdekű vonalon) zsákon kívül értendők. Vetőmagból 0.50 q.-nál, piaci áruból 3 q.-nál kisebb mennyiség nem szállított. Megrendeléseket a pénz előleges bevétele vagy az áru vasuti elővételezése mellett, míg a készlet tart, elfogad a főhercegi gazdasági intézkedés Fejérvár-Acsán (posta, vasut, táviró-állomás). 331

Eredeti

pernai lenmag kapható az Első magyar lenkészítő gyár-nál Tanyon, Komárom-megye. Nagyobb mennyiségű kőcnek vagy kendőnek való lenmag-szármát megvesz: Fiedler János, Tany, Komárom-megye.

Eladó tenyésztojásokat

Excellenz Baron von Loudon'sches Forstamt Bistriz am Hostein (Mähren) elad
fajlisztaságot jótállással, húsos ludaktól a 1 kor. amerikai óriásbronz pulykától a 60 fil., Pecking kacsától, arany hamburgi óriás fázánoktól és világos Brahma a 80 fillér, Rouen-kacsák, aranynyakú Dorkings és Plymouth Rocks a 25 fillér, Houduras és fogolyzintú olasztól a 40 fillér darabonként.
Megrendelések német nyelven kéretnek. 451

Balatonmelléki

szőlő, 38 magyar hold, nagy szép ötszobás kastélyval, teraszsal, szép kilátással a Balaton tavára, kényelmes istállóval, gazdasági épületekkel és nagyszemű pinceszerténdezővel eladó, kedvező fizetési feltételek mellett; késztheti vasut-állomáshoz 10 percnyire. Czím a kiadóhivatalban. 440

Használt
de jó karban levő erős ökrös szekér 10-12 db megvételre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 429

Eladó
gyümölcsfák, díszbokrok, rózsa stb. Árjegyzék kívánatra. Gróf Zichy Ágost uradalmi kertészete, Káloz, Fejérmegye. 452

Eladó szőlővesszők:

Chasselas bl. croq. --- ezre 12 K.
Madelaine angevine --- " 12 "
Ezerjő --- " 12 "
Othello direkttermő --- " 12 "
Csomagolva és az érdei vasutállomáson feladva.
Lits Gyula, Batta, Fejérmegye. 416

Magy. kir. államvasutak.
1848/CHH. 1900.

Hirdetmény.

(Uj személy és podgyászdíjszabás életbeléptetése a Budapest-Esztergom-Füztői h. é. vasuton.)
Ezen h. é. vasuton f. évi április hó 1-én uj személy és podgyászdíjszabás lép életbe, melylyel az 1897. évi augusztus hó 1-én életbeléptett díjszabás érvényen kívül helyeztetik. Az uj díjszabás a magy. kir. államvasutak díjszabás előírású irodájában (Budapest, Csengery-utca 33.) 20 fillérért kapható.
Budapest, 1900. február 20-án.
Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

Eredeti amerikai mag után termelt

„anderbecki zsáktelítő” zabvetőmag,

mely kiváló bő hozamu, magas qual. súlyu, nagyon szép minőségű, bő ütés iránt nem érzékeny, s talajban nem igényes, eladó; Salgó-Tarján vasuti állomáson zsákkal együtt 8 K. 60 f. hektoliterenként.

Megrendeléseket elfogad
Pranda Ferencz ispán,
Lapujtón, Nógrád-megye. 447

Magy. kir. államvasutak.
Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1900. és 1901. évben szükségelt vonatok villamos világítás/ra alkalmazandó akkumulátorok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen szállításra vonatkozó részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás a magy. kir. államvasutak igazgatósága EI szakosztályánál (Budapest VI. Andrásy-ut 73. sz. III. em. 27. ajtószám) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint 1 korona m. k. okmánybéllyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbb f. évi március hó 15-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak gépészeti főosztályában átadandók, illetőleg posta útján odaküldendők és a boríték ezen külcimmel látandó el: „Ajánlat 22174/900. számhoz.”

Az ajánlott akkumulátorok összértékének 500-kal felérő bántpénz legkésőbb f. évi március hó 14-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Bántpénz nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módozatok betartása mellett állíttatnak ki, figyelembe nem vétetnek. Az igazgatóság.

Mindetemi ár 15 szög 60 Allér, ezen felül minden szög 4 Allér, feltűnő betűkkel 8 Allér Csim közlésnél minden betűtánsál 60 Allér bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményét, továbbá állat keresők és azok hirdetésnyújtó vételnek fel a kedvezményes rovathoz.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Keresetetik
Állandó alkalmazásra egy szakértő gépész, ki egy 20 lőere, li gőzkendőt már alkalmazva volt, jó bizonyítványokkal rendelkezik, és kit egy hely bészántásai foglalkozó gézek vezetésével megnyugvással megbízni és neki többi személyzetet alárendelni lehet. Rendes fizetésen felül jutalmakban is részesül. Bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok czimzendők a hercegi birtadalom intérségéhez Csornára (Sopron.) 419

Keresetetik
egy jó családból származó, gazdasági tanintézetet végzett, egy két évi praxissal bíró, kitartó szorgalmu, erőlyes fiatal ember azonnali belépésre. Fizetése évi 400 korona és teljes ellátás. Megkeresések Ruzgha Ernő, Kis-Kőr, posta Mont-Varsány intéződik. 441

Az inámi
gazdaságban u. p. Dombóvár, gazdálkodó, ki gazdasági könyvezetében is jártas, 600 korona évi fizetés és ellátással (módsz és ágyasgüti nélkül) felvétetik. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem adhatók, — az inámi gazdaság intézőségéhez czimzendők. 418

Kisebb
mértvű gazdaságomba külön tőlül beszélt gazdasági tanintézet kerese azonnali belépésre teljes ellátás és 300 korona évi díjazással Schwartz Lipót Gyetva, u. p. Krivágy-Gyetva. 471

ÁLLAST KERESŐK.

Ohl. gazdász,
25 éves, hadmentes, 5/4 évi gyakorlatról kitűnő bizonyítványokkal, segédtsízi, ellenőri állást keres, azonnali belépésre. Czime a kiadóhivatalban. 373

Gazdatiszti
vagy segédtsízi állást keres egy felsőbb gazdasági tanintézetet végzett 36 éves nős több évi gyakorlattal és jó bizonyítványokkal bíró gazdatiszti szerezni és feltételek mellett 12 Szives megkereséseket (M. F. alatt a kiadóhivatal továbbit. 492

Sárvári
m. kir. tejjgazdasági szakiskolát végzett egyén, ki 2 1/2 évig mint gazda, magtáros, tehénész-gazda volt alkalmazva, kitűnő bizonyítványa van, kulesári s fontobbiekhez megfelelő állást keres mielőbbi belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 446

Rendelkező-tiszti
Állást keres, 33 éves, nős, izr. vallású gazdatiszt, ki a gazdaság összes ágazatában teljesen jártas, 14 évi praxissal, melyet négy gazdaságban szerzett. Kitűnő bizonyítványokkal s jó referenciáival rendelkezik. Az állást április elején, esetleg előbb is elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. 282

Földmives-iskolát
kitűnő sikerral végzett, katona kötelezettségének eleget tett, 31 éves, nős, 10m kath. vallású gazdatiszt, 5 évi gyakorlatlall állást keres, mint önálló kezelőtiszt, is volt alkalmazva, honnan nagyon jó bizonyítványa van, érti a sertés, marhahizlalt és a könnyvvoztást is. Szives megkeresések (O. M. H. jegy alatt Gyöngyöstre kértnek. 456

Földmives-iskolát
végzett, jó gyakorlatlall, bizonyítványokkal és ajánlatlall rendelkező családos egyén, megfelelő alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 433

Keszthelyi
intézetet végzett, intelligens, 3 1/2 évi gyakorlatlall kitűnő (szakorvgyári) referenciákkal rendelkező fiatal izraelita ember, állattenyésztés, hizlaltás, gazdaság minden ágában és földtul teendőiben jártas, magyar, német nyelvet bírja, azonnali vagy utóbbi belépésre megfelelő állást keres. Szives megkeresést továbbit a kiadóhivatal. 432

Önáll 6,
elméletileg és 14 évi gyakorlatlall végzett gazdatiszt, nős, izr. vallású, 32 éves, aki már hosszabb idő óta mint főosztályos nagyobb uradalmakban működik, f. év végére szerény igények mellett hasonló állást keres. Ugy a cukorrépa és dohánytermelésekben; állattenyésztés, hizlaltás és tehénésztésben, valamint a gazdaság adminisztrálás ügyében kitűnő gyakorlatlall bír. Szorgalmu, becsületes, erőlyes és képzettségé által a gazdaság érdekeit mindenkor hiven megőrzi. Czim a kiadóhivatalban. 439

Mérlegképes
könyvelő ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, szeszgyártási eljárásokat teljesen ismeri, szeszgyártást irányítja, vagy mezőgazdasági szeszgyártással bíró gazdaságban mielőbbi belépésre állás keres. Jelenleg is nagyobb gazdaságban, mely mezőgazdasági szeszgyártással és földmivellemmel van kapcsolatosban, huzamosabb idő óta működik. Szives megkeresések (K. D. alatt a kiadóhivatalba kértnek. 481

Iskolát
végzett tejjgazdász, a ki a tejjgazdaság minden ágában szakértelemmel bír, alkalmazást keres azonnali belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 479

Gazda
iskolát végzett, két évig nagyobb birtokban volt, kiszolgált állást erőlyes fiatal ember állást keres Szives megkereséseket a kiadóhivatalba kértnek (L. A. jelleg alatt. 477

Állást
keresek. Előképzettségem van. Végeztem a hároméves tanulmányaimat a mezőgazdasági tanintézetben, melyben a szőlőművelésben, méhésztésben gyümölcsésztésben, borásztásban és mezőgazdaságban. Tízéves évi gyakorlatlall bírok. Oly állást keresek lehetőséggel, hol a fenti összes szakmákhoz érvényesíthetném önálló tehetőségemet. Elektrom 29 év vallásom ref. (Kiváncsokra, személyesen megjeleneik). Czim a kiadóhivatalban. 428

Földmivesiskolát
jó sikerrel végzett 32 éves év. vallású nős egyén, beszél magyarul és tótul, gazdaságban bármely megbízható állást elfogad. Czim a kiadóhivatalban. 414

Tehenes gazda
nős, rom. kath. javakorabeli férfi, ki most is ilyen alkalmasban van. Keres neki megfelelő állást, április 1-én való belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 458

37 éves
rom. kath. vall. nős egyén, ki a Budapesti központi tejjszarokban huzamosabb ideig mint tejjkezelő, sajtos és vass, alkalmazva volt, ahajj egy neki megfelelő állást elnyerheti április 1-étől. Czim a kiadóhivatalban. 463

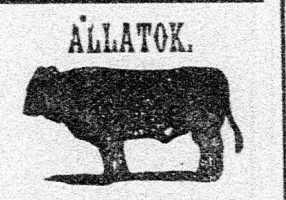
Segédtsízi
esetleg ellenőri állást keres keszthelyi gazdasági tanintézetet végzett, 24 éves román kath. vallású fiatal ember 3 évi gyakorlatlall, jelenleg segédtsízi. Czim a kiadóhivatalban. 472

Ispáni
vagy kisebb kezelői állást keres egy nős, fiatal gazdatiszt, szerény igényekkel azonnali belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 349

Kezelőtiszt
állást keres mielőbbi belépésre. felsőbb gazdasági tanintézetet végzett, s nagyobb uradalmakban szerzett 10 évi gyakorlatlall; 34 éves rom. kath. vallású nőtlen gazdatiszt. Czim a kiadóhivatalban. 408

Gazdatiszti
állást keres egy minden irányban hosszú gyakorlatlall bíró gazdász, ki állást váltóztatni óhajtja. Nem számít annyira pénzjajására, mint a felmutatott jövedelem utáni százalékra. Szives megkeresést továbbit a kiadóhivatal. 467

Gazdatiszt,
szakiskolát végzett, 34 éves, nőtlen, gyakorlatlall, állást keres azonnali. Czim a kiadóhivatalban. 397

ÁLLATOK.
Igen szép, válogatott vörbörkű szimmenthali jellegű 1-2, (8) éves
növendék ökör és üsző borjakat ugyszintén legprimább lektórnál való és **jármos ökröket** legjutányosabb árakon ajánlanak:
Klein és Spitzer Kis-Czelli kereskedők. Megrendelések egyenlő szerinti barmikorra is elfogadjatnak

Foxterrier
kutyakölykök, Stipandery nán, hófehér, feketebarca foltokkal, kitűnő patkányfogó, tanulókony, hűségese, darabja husz koruséret-eladó. Megkereséseket továbbit a kiadóhivatal. 465

Ökör-tinó
3 éves, 45 drb. igen szép, párosított, magyarfaj eladó Hatföldy Elek földbirtokosnál, Oláh-Lápos, Szolnok-Doboka-megyé. 434

Eladó
Állandóan gazdag választékban csak elsőrendű erdélyi **magyarfajtinó és igaz ökör.** Előjegyzéseket: későbbi fix szállításra helyben vagy a vásárló uradalomban átadva elfogadjunk — az előjegyző félre való minden kötelezettség nélkül. — Bővebbet: **László és társai gazdasági Intézőségénél** és **Kolozsvárt, Nagy-utca 1. sz.**

Két éves betanított kan vizsla eladó. Czim a kiadóhivatalban. 411

Eredeti Rambouillet kosok 157 **mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók** gróf Herberstein Albert uradalmi igazgatóságánál

Strilek, Morvaország.

A Kassai gazdasági tanintézet tenyésztésből alapított tiszta berkshiri tenyésztésben hozták, kanok és malacok kiváló szép példányokban megrendelhetők Kovácsy Sándor gazdaságában Adámoson. 217

Eredeti pinzgauzi törzs-tenyésztésből, mely a szegedi marhakiállítás második díjjal lett kitüntetve, több tenyésztésképpességi igazolvánnyal ellátott 1 1/2-2 éves pinzgauzi bika a Béke és Gombai uradalomban eladó Posta Csallóköz-Ösöbörtök, vasuti-állomás Somorja-Uzser. 459

Szt.-Ódorfai
béggazdaságban (posta, vasuti-állomás Jánosháza) eladó 4 db murakúzi 6 éves vemhes kanca. 415

Rambouillet
kosok, 2-3 évesek eladók. Bővebb felvilágosítást ad a tételeim gazdaság intézősége u. p. Csécsé, Nógrádmegye. Ugyanott kapható tiszta vörzab, hl. súlyja 60 kg., méteremé sája 12 korona. 476

Eladó
Báró Bornemissza Elemér Szilágy-Csehi gazdaságában 60 db egy éves ökrör borjú takarmány hiány miatt. Posta, Hatföldy és vasuti-állomás Szilágy-Cseh. 468

VEGYESEK.

Világhírű erfurti magvak BUDAPESTEN kaphatók **Radwaner és Rónai** magkereskedésében, **V. Nádor-u. 8. sz.**

J. C. SCHMIDT erfurti magteremtő nem. csász. udvari szállító **magyarországi főraktárában.** Ugyanott gazdasági vetőmagvak, fűmagvak stb. a legkifűnőbb minőségben jutányosan beszerelhetők. **Tessék érdegyeket kérni.**

Vetőmagvak. A nagy-németvári gazdaság u. p. Buda-Bicske. A maghoz tartozó, a következő 150 vetőmagvat kínálja eladásra u. m. Tavasi buza, mag után termelt Kvaassitz Hanna-Pedigree árpa, Probstei zab, Bajor zab és Muhar mag. Ugyanitt nagyobb mennyiségű házig leg készített, gazdasági célokra teljesen megfelelő vesztőmagvak is kaphatók. Megrendelések fenti címre kértnek, hol a közelebbi felvilágosítások. 372

Eladó
alig használt 13 drb Eredeti Sack-féle kettős eke. Czim a kiadóhivatalban. 408

1700 magyar hold körül jó bérletet keresek lehetőséggel dunántúli közeli vasúthoz tartozó, 6000 esztog négy ártólétre, a szántóföld körülbelül 1400 hold legyen. Czim a kiadóhivatalban. 478

Eladó
1-a Hortensia Burgonya 100 kilóntál 4 K. ab Nagyhát Állomás. (Debreczen mellett) Megkeresések alantl címre kértnek:

Nagyhátl gazdaság, posta Nagyhát Hajdu megye. 462

A rimaszombati vasuti-állomáshoz 10 kilométerre, országút mentén, 727 o ztályozott hold legnagyobb részt szántóföld és rétblől álló jóménőségű ingatlan, gazdasági épületekkel felszereltben, 20-nyis feltételek mellett eladó, esetleg bérlésre is vehető Ugyanott jókában lévő 5 H. P. gőzcsepűkészlet is eladó. Kéni legyházán honom eszmegfejtőkkel beültetett 4 éves termőképes 2650 o szőlő, parkszérlőleg bevezetve s díszes nyári lakkkal ellátva, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebb értesítést nyerhetel Rimaszombathán Sütő István ügyvéd, földbirtokosnál. 464

Vásároljunk honi luczernamagot,

nemcsak a hazai mezőgazdaság pártolása szempontjából, hanem czélszégségi szempontból is, mivel — mint Dr. Wagner Frigyes norinbergi tanár által megejtett kísérletekből kitűnik — a magyar luczerna nemcsak a legtöbb takarmányt szolgáltat, hanem a legnagyobb ellentálló képességgel is bír 10—10 qm. elvetett területen ugyanis hatszori kaszálás a következő zöld takarmánymennyiséget adott:

amerikai luczerna 45.52 olasz „ 49.75 provenzei „ 55.99 magyar „ 79.87

Azonkívül az 1890/91. zord télnek csakis a magyar luczerna tudott teljesen ellentállni, míg a többi származék többékevésbé elpusztult. Jutányos ajánlatokkal szolgál

Haldek magnagykereskedése

József főherceg 6 cs. és kir. fensége udv. szállítója **Budapest,** Károly-körút 9. szám.

Cuprin-por legbiztosabb és legolcsóbb óvszer a szőlő és burgonya peronosporja ellen.

Sulfur-por tapadó és legbiztosabb ellenszere az oidiumnak (lisztharmat) sokkal olcsóbb mint más hasonló készítmény.

1-rendű Kékkövet, Creolin, Karbolsavat, Keserű sőt, Entian és Kalmus gyökereit, csodasót, sósvat, szappanfűző sódat, összes kötszereket, valamennyi állati és gazdasági vegyszereket legjutányosabban szállít

DETSINYI FRIGYES, Budapest, V. Marokkói-u. 2., a Fekete Kutya-hoz.

Luczerna, Répamag, Csomós ebir Franczia perje fűmag.

Korán érő: tavasi buza, duppai zab, székely tengeri.

Faiskolai termékekből **Vadgesztenye, Kőrifsa, tölgyorsfák és csemeték,** kosár fűzdugyványok, a drassói magyar törzstenyészteblől 30 db. kiválóan fejlett

bika Magyar tenyészbikákból. 30 darab kiválóan fejlett példány.

Kapható: **gr. Teleki Arvéd úr** drassói uradalmában, u. p. **Koncza.**

„DELI“ drassói bika.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elváltalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.
gőzsántási vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Önműködő vízszállító

berendezéseket közeli források felhasználásával
szállít

Kunz Antal

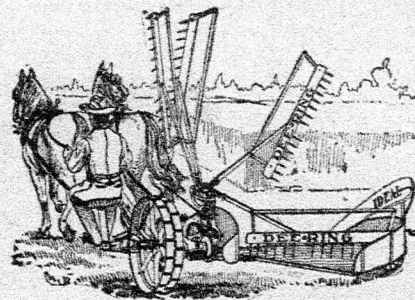
Weisskirchen (Morvaország).

Szivattyúk és fecskendők

minden fajtában. 466

Prospektusok és költségvetések
ingyen és bérmentve.

A világhírű és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai
„Deering“-féle fűkaszalógépeket,
marokrakó aratógépeket és
kévekötő aratógépeket,
valamint egészen vasból és aczéliből készült **szénagyűjtőgépeket**

(lőgereblyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy minden általam szállított ilyen gépnek használhatóságáért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jóságáért elvállalom a felelősséget.

Szükséglet esetén kérem a megrendeléseket ezen gépekre nekem már most feladni, mivel azokat korlátozott számban hozatom Amerikából, megtörténhetne, hogy késői rendelvényeket legnagyobb sajnálatomra már nem lennék képes fogatósítani.

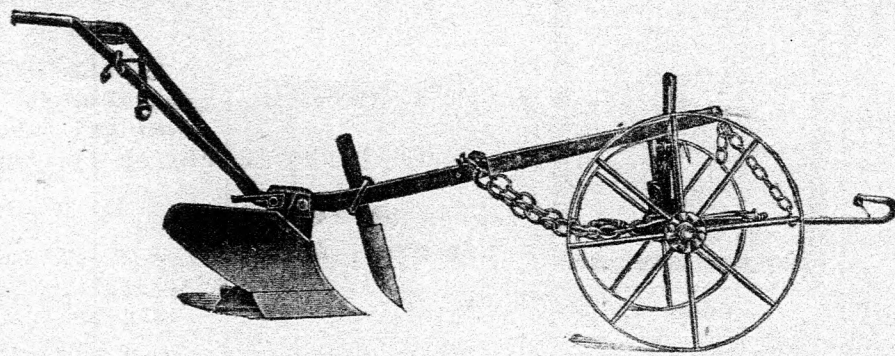
PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője
BUDAPEST, V., Váci-körút 52. szám.
— Árjegyzékekkel és elsőrendű bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgálok. —

BIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 95-dik szám

Megpróbálás vagy más gyártmánnyal való összehasonlítás végett gyártmányaimat a t. gazdaközönség figyelmébe bocsátom.

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Arjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálok.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára
BUDAPEST,
VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Az

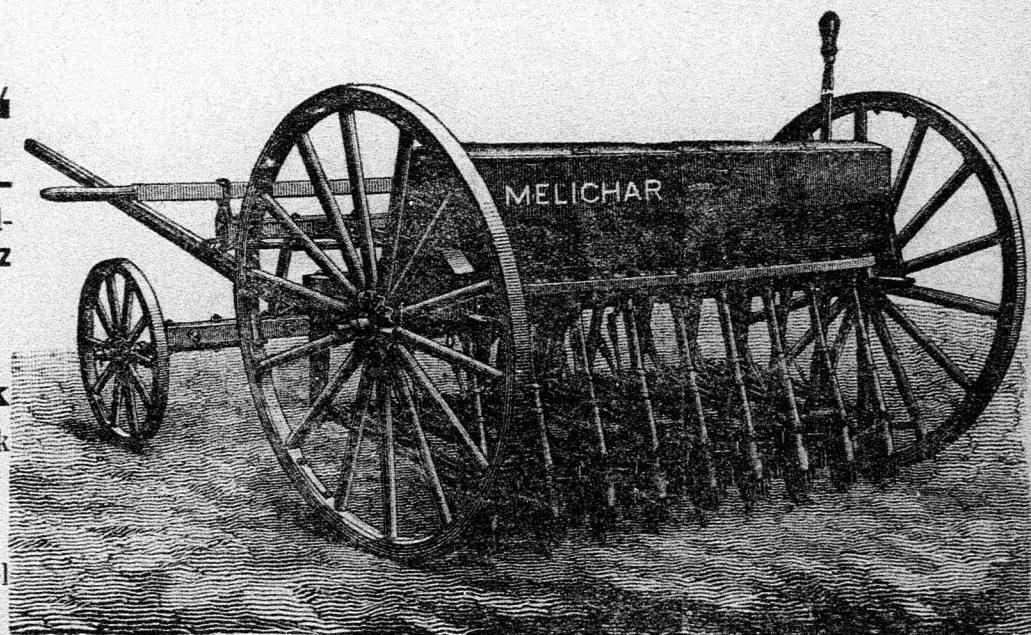
„Unicum-Drill“

egyetemes **sorbavetőgép** sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Arjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára
Budapest,
VI. ker., Nagymező-utca 68.

Egyedüli speciális ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Egyedüli kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.